

W W W . J U R I S T K O N T A K T . N O

JURIST

NR 4/2016 50. ÅRGANG

KONTAKT

Kristin Bangsund er jurist i ESA

Lovvokter i Brussel

Robotvåpen utfordrer militærjuss // Vil ha jurister ut av Oslo
Tvangsbruk i arrest // Curt A. Lier kan bli Akademikerleder

JURIST KONGRESS

2016

JURISTFORBUNDET

RETTSSIKKERHETENS ARENA

24. – 25. november 2016 | Thon Hotel Arena, Lillestrøm

5 fagspor | 6 morgenseminarer | 50 forelesere | 35 musikere

*Atferdsetikk og
beslutningsprosesser*
Psykolog
Cathrine Moestue

*Barn og personvern
i sosiale medier*
Jurist
Sara Eline Grønvold

Foto © Sara Eline Grønvold

Foto © Einar Aslaksen

*Den teknologiske
utviklingen og
fremtidens arbeidsliv*
Advokat
Per Ragnar Bronken

JUS
— JURISTENES —
UTDANNINGSSENTER

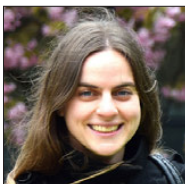
Meld deg på fra 6. juni

www.juristkongress.no

Innhold

- 6 Kristin Bangsund
- 11 Akademikerprisen
- 12 Siden sist
- 14 Ledervervet i Akademikerne
- 16 Når dronene våkner
- 18 Flytting ut av Oslo
- 20 Politiets våpenbruk
- 26 Rapport om barnevernet
- 30 Lønnsoppgjøret i staten
- 32 Sivilombudsmannen
- 34 Barn i retten
- 38 Reimsenger i arrest
- 42 Målpris
- 43 Curt A. Lier mener
- 44 Rettssikkerhetsprisen
- 45 Din økonomi
- 46 Arbeidslivet
- 48 Karriereråd
- 49 Juss-Buss kommenterer
- 50 Doktorgrader
- 51 Meninger
- 52 Stilling ledig
- 57 Nytt om navn

6

Reiste ut

Kristin Bangsund er lykkelig som jurist i hjertet av Europa.

16

Robotkrig

Nye våpensystemer utfordrer jus og etikk, sier Sigrid Redse Johansen.

26

Illevarslende rapport

Barneminister Solveig Horne skal rydde opp i bruk av private i barnevernet.

32

Tar grep

Sivilombudsmann Aage Thor Falkanger tar grep for å bedre innsyn og åpenhet.

38

Kontroversielt forslag

POD foreslår å gjeninnføre bruk av reimsenger i norske arrester.

// I årets oppgjør har vi endelig oppnådd
det vi har arbeidet for helt siden Akademikerne
ble opprettet for 19 år siden.

Curt A. Lier, side 43

Skal du på badestranda eller en tur til Dubai? Reiseforsikringen gjelder uansett!

Uansett om du skal på en kort eller lang reise, er det viktig å ha en god reiseforsikring. Juristforbundets reiseforsikring er en av de beste og rimeligste reiseforsikringene i markedet.

Forsikringen dekker deg og tingene dine på reiser inntil 60 dager over hele verden. Forsikringen gjelder til og med på vei til jobb eller butikken.

Velg Juristforbundets helårs reiseforsikring for deg eller familien din.

Telefon: 23 11 33 11 | forsikring@juristforbundet.no | www.juristforbundet.no/forsikring

Redaktør

Ole-Martin Gangnes
omg@juristkontakt.no

Journalist

Tore Letvik
tl@juristkontakt.no

Annonsesjef

Per-Olav Leth
07 Media
perolav@07.no
Tlf.: +47 918 16 012

Design/layout

Inge Martinsen
07 Media
inge.martinsen@07.no

Tips redaksjonen

omg@juristkontakt.no
mob. 48 24 83 52

For annonser

perolav@07.no
tlf.: 91 81 60 12

Ved adresseendring

Logg inn med ditt medlemsnummer
på juristforbundet.no for å endre.

Andre: send ny adresse til
medlem@juristforbundet.no

Abonnement

Kr 500,- pr. år (9 utgivelser)

Redaksjonen forbeholder seg
retten til å redigere eller
forkorte innlegg.

Forsidefoto:

Tore Letvik

Teknisk produksjon:

07 Media – 07.no

Innsendt stoff til neste nummer
må være redaksjonen i hende
innen 6. juni 2016.

Redaksjonen avsluttet

11. mai 2016.

Juristkontakt arbeider
etter redaktørplakaten
og er en del av

Å flytte til juristjobb

Kom – Europa kaller, oppfordrer jurist Kristin Bangsund i denne utgaven. Bangsund er jurist i EFTAs overvåkningsorgan ESA, som holder til i Brussel. Hun oppfordrer norske jurister på leting etter jobb til å kaste et blikk utenfor Norges grenser. Europa har mye å by på, sier hun.

Bangsund forteller at det var utfordrende å komme seg inn en annen arbeidsmåte men at hun i dag synes det er morsomt å jobbe med EØS-rett – og ikke minst å jobbe juridisk på et annet språk. Hun skryter av en aktiv norsk forening i Belgia, skandinaviske skole, rikt kulturliv og kort vei til Antwerpen, Paris, Amsterdam og andre europeiske byer.

Men når ESA utlyser juriststillinger har det vist seg at få av søkerne kommer fra Norge opplyser ESAs informasjonssjef. Hvorfor, er ikke godt å si, selv om en årsak kan være tidsbegrensningen som ligger i åremålskontraktene. Da vi intervjuet tidligere ESA-direktør Per Andreas Bjørgan for et par år siden, fortalte også han om vanskeligheter med å rekruttere norske jurister til overvåkningsorganet i Brussel. Det ble rekruttert også utenfor EFTA-landene og det var faktisk mer utfordrende å rekruttere fra Norge, til tross for bra lønnsnivå og lav skatt. Bjørgan mente det hadde noe med den norske komfortsonen å gjøre, og at vi kanskje ikke så gode i språk som vi tror. Brussel er tross alt et stykke hjemmefra.

Det kan imidlertid bli mange jurister – hvis de velger å bli med videre når statlige arbeidsplasser skal flytte ut av Oslo. En annen sak i denne utgaven

handler om at Venstre har fått gjennomslag for å flytte både nye og eksisterende statlige arbeidsplasser ut av Oslo som en del av avtalen med regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet om nytt inntektssystem for kommunene. En mer detaljert flytteplan skal legges fram for Stortinget innen utgangen av året. Venstres kommunalpolitiske talsmann Andre N. Skjelstad har store ambisjoner og er blant annet inspirert av danskenes store flytteprosjekt, der man planlegger å flytte 3900 statlige arbeidsplasser ut av København. Til sammenlikning flyttet Victor Norman og Bondevik2-regjeringen ut «bare» 900 arbeidsplasser i sin tid. En evaluering av den flytteprosessen viste at de fleste valgte å ikke flytte – frafallet av medarbeidere ble på 75–90 prosent. Venstres Andre N. Skjelstad er imidlertid ikke i tvil om det vil finnes kompetent arbeidskraft over hele landet.

Jubel over lønnsoppgjøret i staten

Lenger ut i bladet kan du lese om Akademikernes gjennomslag for lokal lønnsdannelse under lønnsoppgjøret i staten. Juristforbundets president Curt A. Lier kommenterer oppgjøret og vi har intervjuet leder av Juristforbundet – Stat, Sverre Bromander. Lier skriver: «Allerede i år skal 75 % av midlene legges ut til lokale forhandlinger, hvilket er historisk høyt. Det beste ved avtalen er imidlertid at dette ikke skal være en engangsforeteelse, men at økonomien i kommende oppgjør skal forhandles lokalt, kanskje i sin helhet».

Ole-Martin Gangnes
redaktør
omg@juristkontakt.no

A hand is visible on the right side of the image, holding a metal handle. In the background, there is a blue sign with white text that reads "EFTA SURVEILLANCE AUTHORITY". The sign is mounted on a wall. The overall scene is dimly lit, with a warm, golden light source visible in the upper left corner.

Jurist i ESA

– Kom, Europa kaller!

– Det er herlig å være norsk – i ESA! Vi møter Kristin Sæther Bangsund i hjertet av Brussel. Her er hun jurist på fjerde året i EFTAs overvåkings-organ ESA. Hun har en klar oppfordring til jurister i Norge som er på leting etter jobb. – Kast et blick utenfor Norges grenser. Europa har mye å by på, sier hun.

Tekst og foto: Tore Letvik

Arbeidsplassen hennes er i selve EU-hovedstaden, som huser sentrale institusjoner hvor beslutninger tas som får stor betydning for alle land i Europa. Monumentale bygninger, mange av dem med et ytre av glass, setter sitt klare preg på den belgiske hovedstaden.

Kristin Bangsund tok master i rettsvitenskap ved universitetet i Oslo med EU-rett som spesialitet. Hun var en periode innom advokatfirmaet Schjødt før hun tok en LL.M. ved Universität des Saarlandes i Tyskland, hvor hun var ansatt og i ferd med påbegynne en doktorgrad da hun fikk muligheten til å begynne å arbeide for ESA i Brussel. Etter en tid som trainee, eller praktikant, og midlertidig ansatt ble hun ansatt som «Officer» i ESAs generelle indre markedsavdeling, hvor hun jobber sammen med 14 andre jurister. Her har hun ansvaret for den harmoniserte delen av reglene om det frie varebyttet, opphavsrett, personvern og produktsikkerhet.

Hun forteller at det tok litt tid å komme inn i jobben og arbeidsoppgavene.

– Det vanskeligste var å fatte beslutninger på god «EØS-rettslig engelsk», samtidig som selve tilnærmingen til problemstillinger hos en internasjonal organisasjon som ESA naturlig nok er litt forskjellig fra vanlig norsk juridisk metode.  komme inn i arbeidsmåten her var blant utfordringene – det  tenke med en «EØS-hatt». Men når man først kommer inn i, og fr tilpasset seg jobben, så er det kjempeartig å jobbe med EØS-rett på fulltid, og ikke minst å jobbe juridisk på et annet språk, sier Bangsund som i tillegg til engelsk, som er jobbsprket i ESA, også kan flytende tysk, fransk og – islandsk!

– Island er jo et av EØS-landene, og jeg så nyten, men hadde også interesse for, å lære islandsk. Man skulle tro at det er lett å lære islandsk når man er norsk, men jammen er det temmelig vanskelig. Det er faktisk slik at en del «norske» ord, som skrives og uttales

nesten likt på islandsk, betyr noe helt annet på islandsk enn på norsk, sier Bangsund.

På reml

Kristin Sæther Bangsund er ESA-jurist i en sak som Juristkontakt har omtalt i flere utgaver. En sak som går på om krav om sikkerhetsstillelse for saksomkostninger etter tvistelovens § 20-11 er i strid med EØS-avtalen eller ikke. Bangsund ønsker ikke selv å uttale seg i en pågående sak. Som Juristkontakt tidligere har skrevet har imidlertid ESAs «letter of formal notice» og videre korrespondanse ført til at Justis- og beredskapsdepartementet vil foreslå å innføre et generelt forbud mot krav om sikkerhetsstillelse fra EØS-bosatte saksøkere. ESA konkluderte i sitt åpningsbrev med at den aktuelle bestemmelsen i tvisteloven er i strid med EØS-avtalen.

// Den norske forening i Belgia er en aktiv og samlende forening for nordmenn i området

Saken ble startet etter at en norsk person bosatt i England saksøkte den norske stat for ærekrenkelse. Staten krevde sikkerhet for mulige egne omkostninger og fikk medhold av tingrett og lagmannsrett. Saksøkeren klaget Norge inn for ESA for forskjellsbehandling, og hevdet at den aktuelle lovparagrafen i tvisteloven er diskriminerende i fvor av norske innbyggere og i strid med EØS-regelverket. Saken er fortsatt til behandling i ESA, som avventer konkrete resultater av den norske regjeringens håndtering av saken.

Ansettelsene i ESA er på remlskontrakter av tre års varighet, og med seks år – eller to perioder som maksimum.

– Jeg var nylig ferdig med min første treårsperiode og har påbegynt min neste og siste periode, sier Bangsund som nå er blitt «Senior Officer».

Når ESA utlyser juriststillinger har det vist seg at få av søkerne kommer fra Norge. Da Juristkontakt besøker Bangsund i Brussel mter vi også ESAs informasjonssjef Andreas Kjeldsberg Pihl. Både Bangsund og Pihl stiller seg undrende til den begrensede søkermassen fra Norge på juriststillinger i ESA.

– Kanskje kan tidsbegrensningen som ligger i åremålskontraktene ha noe å si for at så så søker, men dette vet vi jo ikke sikkert. Det vi vet sikkert er at den som har mulighet til å jobbe her høyst sannsynlig vil trives, ikke minst faglig, da EØS-retten er i stadig utvikling, sier de to.

– For Kristin og andre norske jurister sin del vil jeg tro at det langt ifra er noen ulempe å ha på CV-en å ha jobbet med EU- og EØS-rettslige saker i ESA, legger Pihl til.

Bangsund kan fortelle at det stilles høye krav under søknadsprosessen.

– Blant annet skal man skrive søknad med et veldig grundig og omfattende motivasjonsbrev. Samtidig er nok intervjuene langt mer faglig og krevende enn mange er vant med fra andre ansettelser, sier Bangsund, som stortrives både på arbeidsplassen og i Brussel.

Norske kontaktpunkter

– Hvordan var det å begynne i det som vel mange vil tenke på som en juriststilling med ganske kompliserte arbeidsoppgaver i et annet land uten bekjente og venner?

– Jeg var så heldig at flere av de jeg studerte sammen med i Tyskland også begynte i stillinger her. Siden vi var flere som reiste hit fra Tyskland samtidig, har jeg vært så heldig å ha venner og bekjente rundt meg fra første dag i Brussel. Noen har forsvunnet som følge av at deres kontrakter har gått ut, men flere av dem er fortsatt her, sier Bangsund.

Hun mener imidlertid det ikke er nødvendig med noe nettverk som nyansatt jurist i Brussel.

– Den norske forening i Belgia er en aktiv og samlende forening for nordmenn i området. Det finnes også en norsk onsdagspils. For de som har barn finnes det også en skandinavisk skole i Waterloo, litt utenfor byen, hvor også den nærmeste norske sjømannskirken holder til, sier Bangsund.

– For øvrig har Brussel et meget rikt kulturliv, og det finnes virkelig noe for enhver smak.

Kort vei til Antwerpen, Paris, Amsterdam og andre severdige europeiske byer og steder er også noe ESA-juristen peker på som svært positivt for den som jobber i Brussel og som liker å reise og se seg rundt på fritiden.

Tar sine forholdsregler

Når det gjelder den personlige sikkerhet, så har den norske ESA-juristen begynt å ta noen små forholdsregler. Ikke minst etter den 22. mars, da terrorister gikk til angrep i Brussel. Selv var hun på jobb i ESA-hovedkvarteret, 700 meter unna metrostasjonen

– Brussel har et rikt kulturliv og det finnes noe for enhver smak, sier Kristin Bangsund.

Maalbeek. Der utløste en selvmordsbomber en bombe som drepte 16 mennesker. Halvannen time tidligere hadde selvmordsbombere sprengt to kraftige bomber på flyplassen i Brussel og drept 18 mennesker. Terroren hadde for alvor nådd Brussel.

– Jeg var på jobb da angrepet skjedde den 22. mars. Der og da var

det ganske surrealistisk, selv om vi i lengre tid hadde vært forberedt på at noe kunne skje. Det var særlig ubehagelig frem til vi fikk klarhet i at våre venner i Brussel hadde det bra. Heldigvis er ingen jeg kjenner fysisk skadet. Så fort vi fikk klarhet i det, kom tristheten. Det er rett og slett utrolig trist at noen ville angripe byen ►

EFTA Surveillance Authority (ESA)

- EFTAs overvåkningsorgan og skal sørge for at de regler og plikter som følger av EØS-avtalen gjennomføres og følges i EØS EFTA-statene. Overvåkingsorganet, som har sete i Brussel, ledes av et kollegium bestående av én representant for hver av statene Norge, Island og Liechtenstein, som er de EFTA-statene som er medlemmer i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS). Medlemmene av kollegiet utpekes for fire år om gangen. De er uavhengige av myndighetene i de statene som har utpekt dem. Kollegiets president er fra 1. september 2015 Sven Erik Svedman fra Norge.
- ESAs hovedoppgaver består i implementerings- og håndhevingskontroll av EØS EFTA-statene. Implementeringskontroll betyr at ESA overvåker hvorvidt de relevante rettsakter (typisk forordninger og direktiver) som er inkorporert i EØS-avtalen ved beslutning av the EEA Joint Committee, blir korrekt implementert i nasjonal lovgivning. Håndhevingskontroll betyr at ESA

også kontrollerer håndhevelsen av EØS-avtalen. Slik kontroll skjer ofte som følge av klager fra utenforstående eller på eget initiativ.

- Ved mistanke om brudd på EØS-avtalen, blir dette først undersøkt gjennom utveksling av informasjon mellom medlemslandet og ESA. Hvis ESA etter dette finner grunn til å åpne formell sak, blir dette gjort gjennom et «letter of formal notice», eller formelt åpningsbrev. Her formulerer ESA tvistegjenstanden og anførsler. Hvis det etter dette er grunn til å videre forfølge saken, sendes en «reasoned opinion» til den aktuelle stat hvor påstand og anførsler blir videre utdypet. Hvis medlemsstaten etter dette enda opprettholder sin etter ESAs mening EØS-stridige rettsstilstand, tar ESA ut stevning for EFTA-domstolen hvor en rettslig prosedyre for å avgjøre tvistegjenstanden følger.

(Kilde: Wikipedia og Store norske Leksikon)

Kristin Bangsund var på jobb da angrepet skjedde den 22. mars. Bildet er tatt dagen etter, men fortsatt bærer Brussel i stor grad preg av terroren. (Foto: VG/Helge Mikalsen)

vår på en slik feig og meningsløs måte, sier Bangsund til Juristkontakt.

Fortsatt bærer Brussel i stor grad preg av terroren. Tungt bevæpnet militært personell og politi bevokter flyplassen, tunnelbanen og steder der folk samles. Så store ble skadene at metrostasjonen Maalbeek først åpnet igjen 25. april. Flyplassen bærer i stor grad fortsatt preg av terroranslaget, og provisoriske telt er satt opp hvor reisende må gå gjennom metalledetektor

før de i de hele tatt kommer til bagasjeinnsjekking og sikkerhetskontroll.

Selv får Bangsund klare formaninger fra venner og familie hjemme om å være forsiktig.

– Min søster vil helst ikke at jeg skal ta t-banen, og jeg må innrømme at jeg kanskje heller velger en buss hvis det er hensiktsmessig, selv om det neppe har noe å si i den store sammenhengen, sier Bangsund som ser fram til en videre lang vår og sommer i den belgiske

hovedstaden. Utover jobben og ferie, har hun ingen konkrete planer.

– På grunn av at det er en maksimumsgrense på seks år, som følge av åremålsordningen, pleier de fleste som jobber her å se seg om etter noe nytt når det har gått 4,5 år. Jeg får se hva som byr seg i fremtiden. Kanskje blir jeg i Brussel, eller kanskje blir det noe på Island, eller i Norge, hvem vet. Inntil da skal jeg fortsette å nyte livet her i Brussel, sier Bangsund.

ADVISOR 247 ADVOKAT
er neste generasjon webbasert saksbehandlingssystem for deg som vil samle alt i en smart løsning.

advisor®

telefon: 33 48 43 00 • helpdesk@advisor.no • www.advisor.no

To jurister nominert til Akademikerprisen

Elisabeth Gording Stang og Hans Petter Graver er nominert til den prestisjefylte Akademikerprisen

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Akademikerprisen deles ut årlig og skal gå til en norsk eller utenlandsk enkeltperson som har utmerket seg gjennom bidrag til akademisk frihet og kunnskapsformidling. Det legges også vekt på at personen arbeider med et tema som har offentlig oppmerksomhet.

Det er hovedstyrene i Akademikernes medlemsforeninger som fremmer forslag på kandidater. Til årets pris har Juristforbundet nominert to personer: førsteamanuensis dr. juris Elisabeth Gording Stang og professor dr. juris Hans Petter Graver.

Elisabeth Gording Stang er førsteamanuensis ved Høgskolen i Oslo og Akershus, Fakultet for samfunnsfag, Inst. for sosialfag, bachelorstudiet i barnevern. Hennes kompetanseområder er barnevern, menneskerettigheter, FNs barnekonvensjon, familierett, barnerett, utlendingsrett og forvaltningsrett. Hun har drevet forskning innenfor barnerett/barnevern, utlendingsrett og menneskerettigheter med særlig vekt på barnevern og barn på flukt. Gording Stang er en aktiv samfunnsdebattant og mediekomentator innenfor sine kompetanseområder.

Professor Hans Petter Graver er tidligere dekan, ved Universitetet i Oslo, Det juridiske fakultet. Hans

Hans Petter Graver
(Foto: UiO)

kompetanseområder er konkurranse- og markedsrett, forvaltningsrett, EØS og retorikk. Han er medlem av Det Norske Videnskaps-Akademi og har levert en omfattende forskning og akademisk produksjon. Graver er sist anerkjent for fordypning innen dommers uavhengighet under et forskningsopphold i Heidelberg, noe som resulterte i bøkene *Judges Against Justice – On Judges when the Rule of Law is under Attack* og *Dommerens krig – Den tyske okkupasjonen 1940-1945 og den norske rettsstaten*.

Deles ut i oktober

Akademikerprisen består av en pengesum på 100 000 kroner, et diplom og en skulptur av Nico Widerberg. Prisen deles ut i oktober.

Fjorårets vinner var Anine Kierulf, postdoktor ved Norsk senter for menneskerettigheter. Kierulf fikk prisen for sin forskning og sitt engasjement for ytringsfrihet og menneskerettigheter.

Elisabeth Gording Stang
(Foto: StudioVest / NOVA)

– Det plutselig å verdsettes for det jeg har drevet med i årevis uten særlig akademisk oppmerksomhet er utrolig hyggelig. Det ville vært flott om prisen også kunne inspirere universitetsledelsen til å legge forholdene bedre til rette for forskningsformidling, sa Kierulf da hun ble tildelt Akademikerprisen i fjor.

Tidligere vinnere av prisen er Tiril Willumsen (professor ved det odontologiske fakultet, UiO), Alexander Cappelen (professor i økonomi ved NHH), Sissel Rogne (direktør i Bioteknologinemnda og professor II ved Institutt for samfunnsmedisinske fag, UiB og ved Institutt for naturforvaltning, UMB), Kalle Moene (professor i samfunnsøkonomi ved UiO),

Dag O. Hessen (professor i biologi ved UiO), Jørgen Randers (professor i klimastrategi ved BI) og Reidun Førde (professor i medisinsk etikk ved UiO).

Manglende tiltak mot mobbing kan gi bøter

Det såkalte Djupedalutvalget leverte sin utredning våren 2015 – med en rekke forslag til hvordan mobbing av barn kan forebygges og bekjempes. Nå følger kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen opp med å ville lovfeste hva skolene skal gjøre når barn blir mobbet, og gi dagbøter til skoler som ikke følger opp. – I tråd med anbefalingen fra Djupedalutvalget vil vi innføre en aktivitetsplikt for skolene som gjør at de kan handle raskt og effektivt når de oppdager mobbing. Ingen skal kunne snu seg vekk, si at de ikke visste eller la være å gripe inn, sier Røe Isaksen. Regjeringen vil endre loven slik at kommuner og andre skoleeiere som ikke følger opp pålegg, kan straffes økonomisk. – Vi må ha et risikospillet. Jeg vil derfor

lovfeste en hjemmel til å gi dagbøter dersom skolen ikke gjør det de skal, sier kunnskapsministeren. Han vil også utrede om dagens regelverk i tilstrekkelig grad gir anledning til å skifte ut skoleledelse som over tid ikke håndterer mobbesaker godt nok.

Regjeringen også innføre en plikt til å informere elever og foreldre om deres rettigheter.

– Både elever og foreldre skal vite hva de kan kreve av skolen og hvordan de kan ta saken videre. Til høsten vil vi også ha klar en portal som enkelt forklarer foreldre og barn hva de kan gjøre dersom barna blir utsatt for mobbing. Den skal rette seg mot både skole- og barnehagebarn, sier Røe Isaksen. Han vil også etablere en egen telefon- og chat-tjeneste for barn som opplever mobbing.

Torbjørn Røe Isaksen
(Foto: KD)

Uber i millionforlik med sjåfører

Transportnettverkselskapet Uber har inngått et millionforlik med amerikanske sjåfører i Massachusetts og California. Striden har gått på om sjåførene har vært ansatt eller om de har vært selvstendige. I forliket, som innebærer at Uber skal betale opp mot 100 millioner dollar, slås det fast at sjåførene betraktes som selvstendige, selv om de forsøkte å gjennomslag for at de er ansatt og dermed har krav på en rekke goder. – Det er nok noen som er skuffet over at denne saken ikke kommer for retten, sier sjåførenes advokat Shannon Liss-Riordan, ifølge Reuters.

Journalister under press

Kun 13 prosent av verdens befolkning bor i et land med fri presse. Det fastslår 2016-utgaven av årsrapporten til den amerikanske tenketanken Freedom House. De siste tolv årene har det gått nedover med pressefriheten i verden og bare en av syv bor i et land der dekning av politiske begivenheter er robust, hvor journalister er i sikkerhet, statsmakten blander seg inn minimalt og pressen ikke er tvunget i senk av juridiske eller økonomiske vilkår. Det melder Jyllandsposten. 13 prosent bor i et land med fri presse, 41 prosent i et land med delvis fri presse og 46 prosent i et land med ufri presse.

Strengere regler for persondata i Europa

Etter fire år med forhandlinger har Europaparlamentet vedtatt nye og strengere regler for beskyttelse av persondata. Om to år trer reglene i kraft i alle EU-land. De nye reglene betyr ifølge finans.dk endringer på mange fronter for virksomheter som oppbevarer persondata om kunder og medarbeidere. Mest oppsiktsvekkende er et bøtenivå på opp til 20 millioner euro eller fire prosent av en virksomhets globale omsetning i de verste tilfellene. Mange virksomheter må utpeke en såkalt Data Protection Officer som skal holde øye med hvordan data blir behandlet.

Elektronisk ID på nasjonalt ID-kort

Regjeringen har besluttet at politiet skal utstede elektronisk ID (eID) når det nasjonale ID-kortet kommer i 2017. eID på nasjonalt ID-kort vil få like høy sikkerhet som pass, og kan brukes til digitale tjenester i offentlige og private sektor. – Vi har lenge jobbet for å gjøre det enklere å identifisere seg på en sikrest mulig måte. Nå får vi en elektronisk identitet under offentlig kontroll, på samme sikkerhetsnivå som pass. Det vil bidra til å redusere ID-kriminalitet og bruk av falske identiteter, sier justis- og beredskapsminister Anders

Anundsen. De fleste land i Europa har allerede eID på nasjonalt ID-kort. Ifølge Justis- og beredskapsdepartementet vil en nasjonal eID gjøre det mulig å møte den digitale fremtidens behov for sikkerhet særlig innenfor helse- og velferdssektorene, men også i næringslivet.

– Vårt mål er at dette også vil bidra til redusert arbeidslivskriminalitet gjennom sikker og unik identifisering av personer som for eksempel oppretter selskaper i Brønnøysundregistrene. Dette fordrer at vi

samarbeider med eierne av de digitale tjenestene, som må sette krav til hvor sikker identifikasjon de vil kreve, sier Anundsen. ID-kort med eID skal utstedes ved politiets passkontor. eID vil være gratis i bruk både for privatpersoner og nettsider som vil benytte tjenesten. Justis- og beredskapsdepartementet vurderer muligheten for også å utstede kortet til utlendinger med avklart identitet, herunder utenlandske arbeidstagere og asylsøkere.

Kritikk mot reformert EU-domstol

EU-domstolen – Den europeiske unions domstol – var i fjor gjennom en reform som blir sterkt kritisert i en rapport utarbeidet av blant andre en av domstolens egne dommere, belgiske Franklin Dehousse som har vært ECJ-dommer siden 2003. Reformen innebar en fordobling av antallet dommere og sterk utgiftsøkning for domstolen. – Fordelene med reformen har vært sterkt

overvurdert og kostnadene sterkt undervurdert, sier Dehousse ifølge euobserver.com. Han sier reformen vil koste 22,9 millioner euro i året – en budsjettøkning på 6,6 prosent. Dehousse mener det har blitt for mange «toppjobber» i domstolen der man risikerer at høyt lønnede dommere utfører arbeid billigere og mindre kvalifisert arbeidskraft kunne gjort.

Kontrollen på indre grense er forlenget

Den midlertidige kontrollen på indre Schengengrense er forlenget. Det betyr at personkontrollen på fergeankomstene fra Danmark, Sverige og Tyskland fortsetter frem til og med 11. juni år. Grensekontrollen forlenges av hensyn til offentlig orden og indre sikkerhet.

– Det er mange uregistrerte migranter i Schengen-området som kan ha ønske om å forflytte seg til et annet land. Norges innføring av kontroll på indre grense har god preventiv effekt på eventuelle ankomster, og det er ikke rapport om at kontrollen har medført ulemper for ordi-

nære reisende, sier justis- og beredskapsminister Anders Anundsen. I følge Justis- og beredskapsdepartementet er det fortsatt press på yttergrensen – og det skal fortsatt være mangler ved yttergrensekontrollen i Hellas selv om flere tiltak er iverksatt. I følge departementet har EU-kommisjonen derfor anbefalt at flere Schengen-land, herunder Norge, skal få mulighet til å fortsette kontrollen på indre grense utover Grenseforordningens maksimumsgrense på 8 måneder. Norge har fortsatt intensivt territorialkontroll i de grensenære områdene.

– Får bevillingen tilbake altfor fort

Leder av advokatlovutvalget, høyesterettsdommer Bergljot Webster, reagerer på at straffedømte advokater raskt får bevillingen tilbake, skriver Dagens Næringsliv.

– Det kan se ut som det har vært en automatikk i at straffedømte advokater får tilbake bevillingen i større grad enn de burde, sier hun til DN. Hun får støtte av Advokatforeningens generalsekretær

Merete Smith. – I ganske mange tilfeller får advokatene bevillingen tilbake altfor fort, sier hun. Ifølge DN er 145 advokatbevillinger tilbakekalt de siste ti årene. I samme periode er 44 advokater og advokatfullmektiger straffedømt og ytterligere elleve er anmeldt, siktet eller tiltalt. Mange av dem gjør comeback to til tre år etter at bevillingen er suspendert eller tilbakekalt. Andre mister ikke bevillingen i det hele tatt, til tross for at det er dømt for alvorlig økonomisk kriminalitet, skriver avisen.

ser tilbake

40 år siden

«Stortinget har bevilget 1 mill. kroner på statsbudsjettet til en ordning med erstatning fra staten til ofre for visse straffbare handlinger.»

(Søknader avgjøres av Erstatningsnemnda for voldsofre)

30 år siden

«Justisdepartementet har ved annonsering av enkelte ledige dommerembeter oppfordret yngre jurister til å søke. Dommerforeningens formann har reagert på dette.»

(Departementet ser gjerne søkere på 35 – 40 år. Men det er uenighet om de har nok livserfaring)

20 år siden

«Bare en av ti advokater er kvinner. Kombinasjonen omsorg for barn, stort arbeidspress samt krav til inntjening er viktige årsaker til at kvinner faller fra.»

(Det viser undersøkelse utført for Advokatforeningen)

10 år siden

«Utlendingsdirektoratet (UDI) er under gransking etter at det er stilt spørsmål om den politiske styringen og kontrollen av det arbeidet direktoratet gjør.»

(UDI beskyldes for å ha begitt seg inn på politikkområdet)

Når over 40 advokatselskaper velger oss...

...kan du være trygg på at vi leverer kvalitet. Amesto Translations er Norges største leverandør av translatørtjenester.

amesto
Translations

Kontakt oss på: Tlf: +47 922 03 214 · Adr: Smeltedigelen 1, 0195 Oslo

Juristforbundets president Stiller som kandidat til å lede Akademikerne

Juristforbundets president Curt A Lier er kandidat til å bli ny leder av Akademikerne. – Akademikerne er den mest spennende hovedorganisasjonen for arbeidstakere i Norge og organisasjonens potensiale er betydelig, sier han.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Denne våren ble det kjent at nåværende leder av Akademikerne, Knut Aarbakke, ikke stiller til gjenvalg til høsten. Akademikerne skal dermed velge en ny leder under sitt rådsmøte i oktober.

Akademikerne er hovedsammenlutningen av norske fagforbund for personer med høyere grads utdanning fra universiteter og høyskoler og består av tretten foreninger. Juristforbundet er en av disse – i tillegg til organisasjoner som Legeforeningen, Tekna, Econa, Samfunnsviterne osv. Organisasjonen har nærmere 200 000 medlemmer.

Når Juristkontakt går i trykken er det nominert to kandidater til ledervervet i Akademikerne. Hovedstyret i Juristforbundet har nominert forbun-

dets president Curt A. Lier (52) og Legeforeningen har nominert Kari Sollien (46), som blant annet har vært leder av Allmennlegeforeningen.

Rådet som skal velge ny Akademiker-leder består av alle medlemsorganisasjonene, men hver organisasjon har like mange stemmer som de har medlemmer. Econa har tidligere meldt at de ikke stiller med egen lederkandidat. Tekna, den klart største av medlemsorganisasjonene, har ikke lansert en kandidat ved Juristkontakts deadline.

Lang erfaring

Curt A. Lier har over 17 års erfaring fra organisasjonslivet og som leder i offentlig sektor. Han har vært leder av Juristforbundet i snart seks år. Før det var han bl.a. leder for Akademikerne Stat i fire år og de siste årene medlem av Akademikernes hovedstyre. Han var også leder av Politijuristene i seks år og har hatt flere lederstillinger i politiet.

– Jeg stiller ikke som kandidat fordi jeg vil bort fra presidentjobben i Juristforbundet, som jeg trives godt i, men fordi jeg mener at jeg kan gjøre en god jobb som leder av hovedorganisasjonen vår. Dersom jeg skulle bli valgt vil jeg ikke forlate Juristforbundet med lett hjerte. Men jeg har lang erfaring og kjenner systemet godt.

Juristforbundet er representert i alle deler av samfunnet, og jeg har opparbeidet en bred kompetanse og et omfattende nettverk i alle sektorer og bransjer der Akademikerne har medlemmer, sier Lier som også peker på erfaring fra politisk påvirkning og mediekontakt.

– Akademikerne representerer den ypperste kompetansen i samfunnet og er en av de viktigste premissgiverne for samfunnsutviklingen framover. Det er også den hovedorganisasjonen som vokser mest og potensialet er betydelig. Knut Aarbakke har gjort en kjempejobb som leder og Akademikerne har aldri vært mer relevant enn i dag. Akademikerne vil være premissleverandør på områder som grønt skifte, migrasjon, eldrebølge og hva vi skal leve av i fremtiden. Norge står overfor store utfordringer i årene som kommer. Vi skal gjennom en økonomisk omstilling, og vi ser konturene av et nytt og annerledes arbeidsliv, sier han.

Vil ha mer samarbeid

Lier mener det nå bør utvikles en enda tettere dialog med alle medlemsforeningene og trekkes mer på kompetansen disse besitter.

– Akademikerne må samarbeide tett der vi har felles interesser, så kan medlemsforeningene ivareta den

– Jeg stiller ikke som kandidat fordi jeg vil bort fra presidentjobben i Juristforbundet, som jeg trives godt i, men fordi jeg mener at jeg kan gjøre en god jobb som leder av hovedorganisasjonen vår, sier Curt A. Lier. (Foto: Thomas Haugersveen)

enkelte profesjon. Det kan vi oppnå gjennom tettere dialog og utnyttelse av medlemsforeningenes omfattende kompetanse. Vi må rett og slett bli bedre på å utvikle politikk sammen. Vi må gjøre avstanden mellom organisasjonene mindre, sier Lier.

Også Legeforeningens lederkandidat Kari Sollien legger vekt på å bygge et enda sterkere akademikerfelleskap gjennom tettere samarbeid.

– Politikk og strategi må bygges på kunnskapen og behovene i alle medlemsorganisasjonene. Det krever et godt lagarbeid, sier Sollien til Legeforeningens nettsted.

Sollien er spesialist i allmennmedisin, leder for Allmennlegeforeningen gjennom tre år og sentralstyremedlem i Legeforeningen i åtte år.

– Legeforeningen er en stor organisasjon med et bredt samfunnsengasjement, og jeg har sett hvilken kraft det er i en sterk, tverrfaglig organisasjon. Jeg ønsker å bruke min erfaring til å lede et enda bredere fellesskap – i samarbeid med medlemsorganisasjonene, sier Sollien.

Hun peker på mange av de samme utfordringene som Curt A. Lier.

– Vi står overfor store endringer i næringsliv og arbeidsmarked. Akademikerne er helt sentrale fordi vi representerer nytenkning og kompetanse, sier Kari Sollien.

Sittet åtte år

Den snart avtroppende Akademikerlederen Knut Aarbakke har sittet åtte år i vervet.

– Åtte år er lang tid i et slikt verv, og det er på tide å gi stafettpinnen videre. Selv om Akademikerne har oppnådd mye de senere årene, er det heldigvis fortsatt utfordringer å gå løs på for en ny leder, uttaler han på Akademikernes nettsted.

Aarbakke sier han har latt seg inspirere av den kraftige medlemsveksten i organisasjonen. Da han ble valgt som leder første gang i 2008 var medlemstallet på 137.000. Nå er det 194.000 medlemmer. Det er en vekst på over 40 prosent.

– Akademikerne blir 20 år neste høst og vi kommer etter all sannsynlighet til å passere 200.000 medlemmer i løpet av året. Det er en milepæl som jeg er stolt over å ha bidratt til, sier Aarbakke.

Medlemsveksten var noe han trakk frem også under Juristforbundets tariffkonferanse i midten av mars.

– Vi er den raskest voksende arbeidstakerorganisasjonen, sa Aarbakke.

Men selv om han kunne glede seg over medlemsvekst, valgte han under konferansen også å peke på de store utfordringene Norge står overfor med omstilling av økonomien.

– Det er en brutal nedgang i ordre-inngang innen enkelte områder. For

Stavanger-regionen er det dramatisk. Dette gir ringvirkninger mange ikke tar innover seg, sa han.

Aarbakke ba forsamlingen, bestående av tillitsvalgte, forberede seg på omstillinger i offentlig sektor.

– Offentlig sektor i Norge vil se helt annerledes ut om noen år. Vi vil se fusjoner og fisjoner. Juristforbundet må forberede seg på å hjelpe mange i forbindelse med omstillingsprosesser.

Omstillingene får konsekvenser for måten det jobbes på.

– Vi ser allerede i dag noen eksempler på mer samarbeid – som i kampen mot arbeidslivskriminalitet. Vi vil se mer av slike samarbeidsmiljøer. Omstillingene vil også få konsekvenser for hvordan offentlige virksomheter er organisert og delt i regioner.

Men omstillingene kan bli tøffe.

– Det får gjerne utslag som ikke er bra. Da en rekke statlige tilsyn flyttet for noen år siden, i Norman-prosessen, mistet mange jobben fordi de ikke kunne flytte. Det veier tungt, sa Aarbakke.

Curt A. Lier sier det er vanskelig å si hvordan offentlig sektor vil utvikle seg i årene som kommer, men at akademisk kompetanse vil være viktig.

– Utdanning og kompetanse har aldri vært så viktig som nå. Akademisk kompetanse er grunnlaget for verdiskaping og en velfungerende offentlig sektor, sier Lier.

«Robotkrig» ikke lenger bare science fiction

Autonome våpensystemer utfordrer jus og etikk

Hva hvis de militære dronene ikke lenger er avhengig av menneskelig styring, men selv kan fatte beslutninger over liv og død? Utvikling mot større autonomi gjelder ikke bare droner, men også for en rekke andre våpensystemer. Det utfordrer jus og etikk.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Det har lenge vært debatt om bruk av ubemannede militære droner som kan fjernstyres fra den andre siden av jordkloden. I november 2002 ble al-Harethi, en antatt al-Qaida leder, drept i et amerikansk droneangrep i Jemen. Hendelsen omtales som første gang en fjernstyrt bevæpnet drone ble brukt til å drepe. Dette blir sett på som begynnelsen på en ny æra av «krigføring med fjernstyrte roboter». Men utviklingen stanser ikke der;

– Selv en robot er et stridsmiddel og ikke en aktør. Det er mennesket som tar beslutningen. Spørsmålet er bare hvor stor avstand det er mellom beslutningen og utførelsen av drap eller ødeleggelse, sier jurist og hovedlærer i folkerett ved Forsvarets stabsskole, Sigrud Redse Johansen.

våpen som selv velger ut og angriper mål, såkalte autonome våpensystemer, kan være få år unna. Dette reiser en rekke militære, juridiske, etiske og politiske problemstillinger og er tema i boken «Når dronene våkner – auto-

nome våpensystemer og robotisering av krig».

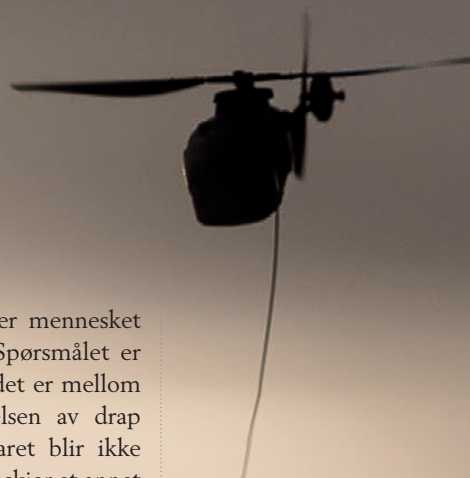
Boka er redigert av Tor Arne S. Berntsen (feltprest og hovedlærer i etikk ved Forsvarets stabsskole), oberst Gjert Lage Dyndal (Forsvarets stabsskole) og Sigrud Redse Johansen (hovedlærer i folkerett ved Forsvarets stabsskole og medlem av Etisk råd for Forsvarssektoren). I april lanserte de boka på et seminar der også professor Torbjørn Knutsen og PRIO-forsker Henrik Syse deltok.

Det brukes ikke dag fullt ut autonome våpen, som selv kan velge ut mål og angripe dem, men utviklingen dit kan gå raskt. Militær teknologi preges i stadig økende grad av automatisering, og det pågår en teknologisk revolusjon. I boka vises det til USAF (US Air Force) såkalte «roadmap», som anslår at autonome våpensystemer kan være i bruk kort tid etter 2030.

– Vi må ta en debatt om dette nå. Denne utviklingen kan begynne å rulle fort når det først kommer i gang, sa Gjert Lage Dyndal under lanseringen og understreket at det vil være behovet for autonome kapasiteter,

I boka «Når dronene våkner – autonome våpensystemer og robotisering av krig» anslås det at autonome våpensystemer kan være i bruk kort tid etter 2030.

herunder den sikkerhetspolitiske trusselen, som bestemmer når, eller om, teknologien vil utvikles i stort omfang.

Synspunktene i debatten om autonome våpensystemer spenner fra total aversjon og krav om forbud, til mer pragmatisk optimisme om en mer human krigføring. Noen frykter de-humanisering og tap av kontroll over slagmarken, mens andre ser med optimisme på de mulighetene som teknologisk utvikling gir for økt presisjon og situasjonsforståelse. Det kan redusere skader på sivile personer, heter det i boka.

Ansvar

Noen argumenterer for at disse våpensystemene vil bli bedre i stand til å håndheve krigens regler enn det soldater er ved at man kan programmere inn hvem og hva som er å regne som legitime mål. I motsetning til mennesker er ikke systemene drevet av panikk, hevn eller andre følelser når de fatter beslutninger. De blir heller ikke slitne.

Men hvem sitter med det rettslige ansvaret og hvem skal holdes ansvarlig når autonome våpen gjør feil? Er det politikere, produsenter eller offiserene?

– Folkeretten forutsetter at det er mennesker som vurderer og tar avgjørelser. I boka stilles spørsmålet – «hva når systemet blir sin egen bruker?» Men selv en robot er et stridsmiddel

og ikke en aktør. Det er mennesket som tar beslutningen. Spørsmålet er bare hvor stor avstand det er mellom beslutningen og utførelsen av drap eller ødeleggelse. Ansvarer blir ikke borte selv om utførelsen skjer et annet sted. Dette er ikke særegent for automatiske eller autonome våpensystemer, men det er særlig utpreget ved disse, sa jurist og hovedlærer i folkerett ved Forsvarets stabsskole, Sigrud Redse Johansen.

– Rettsreglene i krig krever vurdering. De krever et menneskelig skjønn. For enkelte forhold kan ikke denne vurderingen bortsettes, men det kan forhåndsvurderes. Dette er en vanskelig balansegang. Et eksempel som kan vurderes av en maskin, og som gjøres i dag, er om et kjøretøy eller et fartøy oppfyller en bestemt signatur. Maskinen er programmert til å kjenne igjen en stridsvogn, for eksempel. Men, dersom det er sivile personer rundt stridsvognen, kan ikke maskinen vurdere om stridsvognen er så «mye verdt» at angrepet kan gjennomføres selv om det rammer personene rundt. Denne verdivurderingen, mener jeg at rettsreglene krever at menneskene foretar – men den kan foretas på forhånd. Så er spørsmålet – hvor lenge på forhånd?

– Man kan tenke seg ansvarspulverisering, men det er ikke noe nytt i seg selv. I alvorlige saker ser tendensen ut til at ansvaret skyves oppover, sa hun.

Redse Johansen minnet om at jusen tillater uhell, men at det går en grense mellom slurv og uhell.

– Er det foretatt en god nok vurdering av sikkerheten til våpensystemet? Her vil nok ansvaret hefte høyt opp, sa hun.

Sigrud Redse Johansen pekte på at disse våpensystemene kan gi bedre situasjonsforståelse og så ikke bort fra at det kan virke krigsdempende. Et slikt våpensystem kan også designes for å identifisere og angripe mål autonomt, men holde igjen beslutningen om å benytte våpenmakt til det gis tillatelse fra høyere hold.

Oberst Gert Lage Dyndal sa at det uansett ikke er tvil om at det er en terskel som flyttes og i forordet til boka heter det at:

«Det er gode grunner til å anta at autonome våpen vil prege den ikke altfor fjerne fremtidens krigføring. Det er derfor maktpåliggende at den offentlige debatten om disse våpnene begynner allerede nå».

Enighet om å flytte statlige ut av Oslo

Venstre har fått gjennomslag for å flytte både nye og eksisterende statlige arbeidsplasser ut av Oslo som en del av avtalen med regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet om nytt inntektssystem for kommunene. En mer detaljert flytteplan skal legges fram for Stortinget innen utgangen av året.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Regjeringspartiene og Venstre ble i april enige om nytt inntektssystem for kommunene. Som en del av avtalen fikk Venstre inn et punkt om lokalisering av statlige arbeidsplasser.

«Avtalepartnerne er enige om at kommunereformen legger til rette for større kompetansemiljøer i hele landet. Arbeidet med å lokalisere nye og eksisterende arbeidsplasser utenfor Oslo skal forsterkes, og en plan for dette utarbeides sammen med Venstre. Lokalisering skal særlig vurderes i nye regionsentre, også utenom de store

byene. Avtalepartnerne er enige om at denne planen innen utgangen av 2016 legges fram for Stortinget på egnet måte. Nye og omlokaliserte statlige arbeidsplasser skal som hovedregel plasseres utenfor Oslo», heter det i avtalen mellom partiene.

En egen plan for dette skal legges fram før jul. Det er dermed ikke klart hvor mange eller hvilke arbeidsplasser som er aktuelle – eller hvor de skal lokaliseres. Men Venstres kommunalpolitiske talsmann Andre N. Skjelstad har store ambisjoner og snakker varmt om betydningen av å bygge opp kompetansemiljøer og nye arbeidsplasser rundt i distriktene.

– Dette vil være svært tiltrengte kompetansearbeidsplasser, spesielt på Vestlandet som nylig har opplevd en oljedturbølge, sier han på Venstres nettside.

Tanken er at utflytting ikke bare skal skje til de store byene, men at også mindre byer i distriktene blir tilført statlige arbeidsplasser fra Oslo.

Skjelstad var tidligere i år på studietur til Danmark, der man planlegger å flytte 3900 statlige arbeidsplasser ut av København. Til sammenlikning flyttet Victor Norman og Bondevik2-regjeringen ut «bare» 900 arbeidsplasser i sin tid.

arbeidsplasser

// **Arbeidet med
å lokalisere nye og
eksisterende arbeidsplasser
utenfor Oslo skal forsterkes**

– Vi bør ikke ha en lavere ambisjon enn danskene, sa Skjelstad til Bergens Tidende i februar.

– Jeg synes det er fascinerende det de gjør, men også helt rett. Dette gir mulighet til at høyt utdannede kan få jobb i hele Danmark, sa Skjelstad til BT etter studieturen.

Flytter nesten 4000

I Danmark la landets regjering i fjor høst frem sin plan for utflytting av statlige arbeidsplasser. 3900 arbeidsplasser skal flyttes til 38 byer. Prosessen skal være fullført innen utgangen av 2017. Statsminister Lars Løkke Rasmussen sa ved lanseringen av planen at dette vil forebygge at landet knekker i to deler; én med utvikling og én med avvikling.

Arbeidstakerorganisasjonen Djøf (som organiserer blant annet jurister og er Juristforbundets søsterforening i Danmark) har mange berørte medlemmer og bistår med rådgivning og hjelp.

«En beslutning om å flytte en stor arbeidsplass berører mange medarbeidere og deres familier. De må gjøre noen vanskelige overveielser, uansett om de velger å bli boende eller flytter med arbeidsplassen. Vil barna trives i en ny ramme og kan ektefellen finne ny jobb? Det er bare et par av de spørsmålene mange kommer til å tumle med», skriver Djøf på sin rådgivningsside på nett.

Sara Vergo, leder for for Djøf Offentlig, sier til Berlingske at få velger å flytte.

– Vi regner med at 1500 av våre medlemmer skal flyttes, men jeg vil tro at under 10 prosent av de berørte

– Dette vil være sårt tiltrengte kompetansearbeidsplasser, sier Andre N. Skjelstad (V) om omlokalisering av statlige arbeidsplasser (Foto: Venstre)

flytter. Kanskje enda færre. Det er svært få, sier hun.

En oversikt nyhetsbyrået Ritzau har utarbeidet, viser at et flertall i samtlige berørte virksomheter velger å takke nei til å flytte med jobben, skriver Berlingske.

– Kanskje har man en ektefelle som er glad i jobben og ikke vil flytte til en annen del av landet. Det kan være at barna er glad i skolen de går på eller at man ikke har lyst til å selge huset. Det er også et større jobbmarked i København – muligheten for å finne en ny jobb er stor og vi kan se at det er mange som gjør det, sier Sara Vergo.

150 juristjobber

Den siste store utflyttingsprosessen i Norge skjedde i 2003. Den gang flyttet

daværende arbeids- og administrasjonsminister Victor Norman (H) åtte tilsyn og 900 arbeidsplasser ut av Oslo. Av dem var det rundt 150 juriststillinger, ifølge Juristforbundet,

En evaluering av flytteprosessen, foretatt av Asplan Viak for Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2009, viste at frafallet av medarbeidere ble på 75 – 90 prosent.

«Vi kan ikke finne at utformingen av virkemidlene som ble tatt i bruk for å beholde medarbeidere har hatt stor innvirkning på hvor mange som ble med på lang sikt. Ei heller virksomhetenes sammensetning og situasjon før flyttingen. Flytteprosessen og virkemiddelbruken har trolig hatt stor betydning for hvor lenge en har klart å beholde kritisk kompetanse i flytteperioden», konkluderes det med.

I evalueringen sies det også at rekrutteringsgrunnlaget i tilflyttingsregionen er avgjørende.

«For å få en rask oppbygging av virksomhetene på nytt lokaliseringssted er det avgjørende at tilflyttingsregionen har et godt rekrutteringsgrunnlag for den kompetansen som er kritisk for virksomhetene»

Men Venstres Andre N. Skjelstad er ikke i tvil om det vil finnes kompetent arbeidskraft over hele landet.

– Arbeidskraft flytter på seg. Det vi ser nå er at distriktsungdommen trekker inn mot hovedstaden på søken etter de attraktive jobbene som er der. Å få tilført flere statlige arbeidsplasser til en vestlandsregion vil ha stor betydning for deres attraktivitet, sier han til BT.

Politiets bevæpning under lupen

Juristkontakt har fått innsyn i politiets bevæpningsrapporter, fra perioden med midlertidig bevæpning. De viser en dramatisk politihverdag. Nå skal et regjeringsoppnevnt utvalg vurdere behovet for permanent bevæpning. Både politijurister og polititjenestemenn ønsker et bredt sammensatt utvalg, og har krav til hva utvalget bør vurdere.

Tekst: Tore Letvik

Juristforbundets president, Curt A. Lier er opptatt av at det blir en bred gjennomgang av fremtidens bevæpning av politiet.

– Det er i dag ikke noe i den norske kriminalstatistikken som skulle tilsi at norsk politi trenger å være permanent bevæpnet. Samtidig begås det alvorlige terrorhandlinger i andre europeiske land, noe som gjør at behovet for bevæpning hele tiden må vurderes opp mot den konkrete faren for terror i Norge. Å bevæpne politiet permanent må også veies opp mot den verdien det er å ha et ubevæpnet politi i Norge, sier Lier til Juristkontakt.

Også leder av Politijuristene, Sverre Bromander understreker betydningen av en bred og grundig analyse.

– Utvalget bør være bredt sammensatt. Grunnen til det er at spørsmålet er langt bredere sammensatt enn debatten ofte gir uttrykk for. Derfor bør det være representanter for minst de tre sentrale spørsmål som skal behandles av et slikt utvalg. Å se på dette isolert sett om det er bra eller dårlig for politiet å være permanent bevæpnet, er åpenbart en tilnærming som ikke tillater alle spørsmål og debatter en så viktig avgjørelse som dette må bygge på, understreker Bromander som peker på disse tre sentrale spørsmålene:

– Det første er et faglig spørsmål om permanent bevæpning av politiet isolert sett som en del av politiets utrustning, og de fordeler og ulemper det utgjør. Det andre spørsmålet er et faglig spørsmål om hvilken effekt, om noen, det vil ha på samfunnet vårt i stort å permanent bevæpne politiet. Og det tredje spørsmålet er et verdispørsmål, gjør det noen forskjell på oss som samfunn og våre verdier, og i så fall hvilke, med et permanent bevæpnet politi, sier Bromander.

– Han mener det er åpenbart at den lange perioden med midlertidig bevæpning har gitt kunnskap man ikke har hatt før.

– Det er selvfølgelig noe alle bør lære av, både motstandere og tilhen-

Sverre Bromander. (Foto: Thomas Haugersveen)

gere av fast bevæpning, sier Bromander til Juristkontakt.

Politiets Fellesforbund (PF), som organiserer landets polititjenestemenn og kvinner, mener tiden er moden for at norsk politi skal bli permanent bevæpnet. Også PF-leder Sigve Bolstad mener utvalget bør være bredt sammensatt.

– De bør ha relevant kompetanse for dette området. Det er særlig viktig med personer som både har erfaring

fra operativ tjeneste og som i dag er i operativ tjeneste. Det viktigste bør være at utvalget legger vekt på forventningene som samfunnet har opp mot hvordan politiet skal løse samfunnsoppdraget. PF har vært veldig tydelige på responstiden. De akutte hendelser så skjer ting veldig raskt og at teller sekundene og vil være avgjørende for utfallet. Vi er selvsagt opptatt av sikkerheten til befolkningen samt egen sikkerheten, sier Bolstad.

Spørsmålet er langt bredere sammensatt enn debatten ofte gir uttrykk for
Sverre Bromander

Han mener erfaringene stort sett er gode fra de 14 månedene med midlertidig bevæpning.

– Det har også Politidirektøren vært tydelig på. Erfaringene har vist at publikum har blitt mere positive til et bevæpnet politi og de samme erfaringene har vi internt i politiet. Det har blitt en naturlig «alminneliggjøring» som skaper en større trygghet hos publikum og også hos politiet som skal håndtere våpenet i akutte hendelser. Det har ikke medført at samfunnet har mistet sitt sivile preg som er viktig for tilliten til norsk politi. Den er vi avhengig av for å gjøre en best mulig jobb, sier Bolstad.

Spørsmålet om bevæpning engasjerer sterkt både innenfor og utenfor politiets egne rekker. Hovedregelen er at politiet i Norge ikke bærer våpen på hofta. Et klart stortingsflertall står fast på at Norge fortsatt skal ha et ubevæpnet politi.

14 måneder med pistol på hofta

Det ble derfor reist krass kritikk fra flere hold da Politidirektoratet (POD) ga politiet midlertidig bevæpning i november 2014. POD begrunnet bevæpningen med et generelt høynet trusselnivå. I 14 måneder bar 6.000 innsatspersonell i politiet tjenestevåpen på hoften, klart til bruk. Den 3. februar i år var det imidlertid slutt. Bevæpningen ble trappet ned til det som har vært «normalt» i Norge de siste årene – såkalt fremskutt lagring – noe som innebærer at våpnene oppbevares i politiets kjøretøyer, og kan hentes fram ved behov.

Juristkontakt har fått innsyn rapporter som politidistriktene har sendt til Politidirektoratet fra perioden med midlertidig bevæpning. Rapporter viser hvorfor landets politimestere gir sine polititjenestemenn tillatelse til å trekke våpen. Rapportene består også av informasjon som vil gi verdifull informasjon til det regjeringsnedsatte utvalget når det skal vurdere fremtidens bevæpning av politiet. Justisdepartementet besluttet allerede i november i fjor å nedsette utvalget

som skal se på erfaringene med midlertidig bevæpning og praktiseringen av ordningen med fremskutt lagring av våpen i bil.

– Det er viktig at vi på en systematisk og kunnskapsbasert måte får evaluert erfaringene med den midlertidige bevæpningen. I tillegg er det viktig at vi har et faglig godt grunnlag for å vurdere den fremtidige bevæpningen av politiet, sa justis- og beredskapsminister Anders Anundsen (FrP).

I følge Anundsen skal utvalget være bredt sammensatt og bestå av personer fra politietaten med operativ erfaring, fagforeninger og forskermiljø. Erfaringer fra andre land skal redegjøres og drøftes.

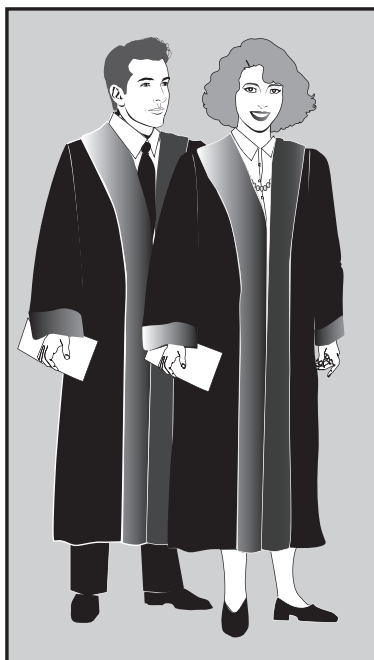
I hvilke situasjoner trakk så politiet sine våpen da de bar våpnene på hofta? Juristkontakt har benyttet Offentlighetslovens hjemler for å begjære inn-

syn i politiets rapportering av hendelser hvor politipatruljer har funnet det nødvendig å true med skytevåpen for å stanse forbrytere.

Bruddstykker av virkeligheten

Rapportene vi har fått utlevert gir ikke noe komplett bilde av situasjonen, men er bruddstykker av den virkeligheten politipatruljene møter rundt om i Norge, og som politimestere må vurdere fra tilfelle til tilfelle med tanke på å gi bevæpningstillatelse eller ikke. Rapportene ble anonymisert i stor grad før innsyn ble gitt, også utover fjerning av navn og identitet på gjerningspersoner og polititjenestepersoner, men gir likevel et bilde av situasjonene.

På de neste sidene gjengir vi fra noen av rapportene vi har fått innsyn i.

Norskproduserte og spesialtilpassede

- Dommer- og advokatkapper (Dame og herremodell)
- Protokollfører kapper

Kappene lages i førsteklasses materialer, og har helforet forstykke.

Kr. 4 400,-
eks. mva.
og frakt

Trøa, 6493 Lyngstad
Tlf: 71 29 57 31, Fax: 71 29 57 01
E-post: ernastorvik@gmail.com
Web: www.pallansom.no

Fra rapportene om våpenbruk

■ Politidistrikt:

Oslo politidistrikt 27.9-2015

Bevæpningsordre gitt av:
operasjonsleder.

Type våpen benyttet: Pistol.

Situasjonsbeskrivelse:

Politiet sto overfor en ustabil person med våpen i leilighet.

Beskrivelse av situasjonen

der våpen ble brukt:

«Mistenkte kom i døren med pistol i hånd, hjelm og samekniv i linningen. Patruljene hadde våpen og skjold. Mistenkte åpnet og lukket døra flere ganger og de prøvde å få i gang en dialog.

Underveis i dialogen veivet han med pistolen, slik at tjenestepersonene sikket sine tjenestevåpen mot ham i tilfelle han åpnet ild. Da patruljene rettet sine våpen med ordre om å forholde seg rolig, fulgte han ordre.

■ Politidistrikt:

Oslo politidistrikt 5.10-2015

Bevæpningsordre gitt av:
visepolitimester.

Type våpen benyttet: Pistol.

Situasjonsbeskrivelse:

Patruljen mottok melding fra operasjonssentralen om bistand til AMK på adressen. De var på stedet ifm hjertesjans, sønnen i huset hadde gått til angrep. Melding om besittelse av skytevåpen, sverd og kniver, en død person, mulig drap.

Beskrivelse av situasjonen

der våpen ble brukt:

Ved ankomst adressen hørte de høye rop fra mann og kvinne i leiligheten. Mannen ropte «skyt meg, bare skyt meg». Kvinnen hørtes redd ut. Patruljen rettet derfor våpen da de åpnet døren til leiligheten, da de ikke helt visste hva som ville møte dem. De fikk raskt situasjonen under kontroll og våpnene ble hylstret.

■ Politidistrikt:

Oslo politidistrikt 26.09-2015

Bevæpningsordre gitt av:

Operasjonsleder

Type våpen benyttet: Pistol,
pepperspray, diemaco.

Situasjonsbeskrivelse:

Melding om person som hadde gått berserk i leilighet. Vedkommende skulle ha 2 kniver i hendene. Ved ankomst oppgangen kastet mistenkte ut dyner og en seng fra vindu i 4. etasje.

Beskrivelse av situasjonen

der våpen ble brukt:

Utenfor døren hørte patruljene at mistenkte banket på døra med en hard gjenstand og skrek: «Jeg gir meg ikke før dere skyter». Han ble anropt gjentatte ganger om at de var bevæpnet politimens de stod utenfor inngangsdøra. Våpnene var rettet mot mistenkte. Han kom i døra flere ganger og viftet med knivene, patruljen var usikker på om han ville kaste knivene mot dem. Da mistenkte viste seg i døra neste gang ble han sprayet med pepperspray og han kastet til slutt fra seg knivene og overga seg.

■ Politidistrikt:

Rogaland politidistrikt 21.02-2015

Bevæpningsordre gitt av:

Akutt bevæpning på eget initiativ.

Type våpen benyttet: Pistol.

Situasjonsbeskrivelse:

Politiet mottok melding fra en person som fortalte at en navngitt mann hadde sendt henne en sms hvor det stod: «nå finner jeg kniven og gir faen».

Beskrivelse av situasjonen der våpen ble brukt:

Politipatrulje rykket til stedet. En mannsperson kom ut av døren. Han holdt en stor kjøkkenkniv i sin høyre hånd. Virket aggressiv i kroppsspråket. Tjenestepersonen som stod nærmest, reagerte ut i fra situasjonen og at personen kunne være psykisk ustabil, og trakk derfor sitt tjenestevåpen uten at det ble innhentet bevæpningsordre fra politimester. Heller ikke leder av oppdraget hadde med sin plassering mulighet til å se kniven og derfor ble heller ikke han spurt om bevæpningen. Personen ble anropt og bedt om å slippe kniven. Han viste ingen vilje til å etterfølge ordre. Han fikk opplyst at poli-

tiet ønsket å hjelpe ham. Patruljen ba deretter om assistanse fra patruljen som var i beredskap. Denne patruljen hadde inn-satsleder (IL) og en utdannet forhandler. Personen kom på nytt med kniven i hånden. Våpenet var nå i høy ferdigstilling. Personen opplyste at han ikke ville skade politiet, men seg selv. Tjenestepersonen med forhandlerutdannelse tok over og etter kort tid slapp personen kniven. Han ønsket at politiet bistod han med transport til legevakten, noe som ble utført. Politiet trekker fram vilkårene for bevæpning:

«Det var ikke gitt bevæpningstillatelse for oppdraget. Personen som i utgangspunktet var psykisk ustabil og ønsket å skade seg selv, kom plutselig til syne for tjenestepersonen med en stor kjøkkenkniv. Tjenestepersonen følte at situasjonen ble så livstruende at han trakk sitt eget tjenestevåpen for å beskytte seg selv. (...) Tjenestepersonen som var bevæpnet ut i fra egen ordre om generell bevæpning, så ingen annen mulighet enn å dra sitt tjenestevåpen for å stoppe personen fra å komme mot ham med en stor kjøkkenkniv».

■ Politidistrikt:

Oslo politidistrikt 04.01-2015

Bevæpningsordre gitt av:

Eget initiativ

Type våpen benyttet: pistol og pepperspray

Situasjonsbeskrivelse:

Melding om person bevæpnet med kniv utenfor Gunerius kjøpesenter i Storgata.

Beskrivelse av situasjonen

der våpen ble brukt:

Da patruljen nærmer seg personen, så de ham heve en stor kniv over hodet og gjøre utfall mot den nærmeste av tjenestemennene. Tjenestemannen pekte på mannen med våpenet og ropte flere ganger «bevæpnet politi, slipp kniven». Patruljen anropte også publikum og ba dem trekke unna, men det var vanskelig å få dem til å flytte seg. Patruljen prøvde å få mannen til å slippe kniven, men han var svært aggressiv og ropte «skyt meg, bare skyt meg». Han snudde plutselig og løp fra stedet. Patruljen fulgte etter og klarte å pågripe ham. Det ble brukt pepperspray mot mistenkte. Patruljen gikk tilbake til Gunerius for å sjekke om noen var blitt skadet i tumultene, men det var det ikke. Kniven som ble beslaglagt hadde blad på 38 cm, det var ikke blod på den.

■ **Politidistrikt:**

Oslo politidistrikt 24.01-2015

Bevæpningsordre gitt av:

politimester.

Type våpen benyttet: pistol.

Situasjonsbeskrivelse:

Melding om knivstukket dame på angitt adresse.

Beskrivelse av situasjonen

der våpen ble brukt:

Patruljen prøvde å få kontakt via terrassen, de banket på og identifiserte seg. Døren ble etter hvert åpnet av en person med blodig kniv hevet over hodet. Han tok et steg mot rapportskriver og begge tjenestemenn hevet sine våpen og beordret ham til å slippe kniven. Han trakk inn i stua og slapp den og sa han hadde den som beskyttelse. En kvinne kom da inn i stuen og ropte at hun ville drepe mistenkte. Begge var tilsølt med blod og hadde kutt og ble kjørt Ullevål sykehus og deretter pågrepet.

■ **Politidistrikt:**

Hedmark politidistrikt 12.10-2015

Bevæpningsordre gitt av:

leder av operativ seksjon.

Type våpen benyttet: Pistol.

Situasjonsbeskrivelse:

Politiet fikk melding om en utagerende person som gikk berserk på en privatadresse i Hamar.

Beskrivelse av situasjonen

der våpen ble brukt:

En patrulje reiste til stedet. Situasjonen var uhåndterbar. Patruljen ba om bistand. Oppdraget var ikke definert som væpnet oppdrag, men patruljen var bevæpnet med pistol, iht gjeldende midlertidige bevæpning. Inne i huset ble patruljen møtt av en person som stod og holdt en kniv i hånden. Patruljen oppfattet personen som truende, og fremste tjenesteperson, som stod på 3 meters avstand, trakk sin pistol, siktet på personen, og beordret han til å legge fra seg kniven. Dette gjorde han umiddelbart, og forholdt seg rolig.

■ **Politidistrikt:**

Nordre Buskerud politidistrikt

26.06-2015

Bevæpningsordre gitt av: Politimester

Type våpen benyttet: Pistol.

Situasjonsbeskrivelse:

En politipatrulje grep på inn mot to personer som var mistenkt for bruktbilstyveri. Personene unndro seg kontroll, og viste seg å være bevæpnet.

Beskrivelse av situasjonen

der våpen ble brukt:

Polititjenestemennene var bevæpnet under midlertidig bevæpning. Bilen som unndro seg kontroll i Hønefoss ble senere gjenfunnet på Roa. En av personene i flukt bilen var bevæpnet og avfyrte et skudd da politiet tok kontakt med gjerningsmennene. Politiet besvarte ilden og gjerningsmann ble truffet i høyre hofte. Saken ble sendt til Spesialenheten for politisaker for etterforskning.

■ **Politidistrikt:**

Romerike politidistrikt 22.07-2015

Bevæpningsordre gitt av: operasjonsleder

Type våpen benyttet: Pistol.

Situasjonsbeskrivelse:

Politiet rykket ut etter melding om en kjent pasient som kuttet seg selv.

Beskrivelse av situasjonen

der våpen ble brukt:

Da patruljen kom til stedet møtte personen patruljen med en stor kniv og gikk til angrep på den ene patruljen. Noe som gjorde at patruljen trakk våpen og truet vedkommende som så ble pågrepet.

■ **Politidistrikt:**

Oslo politidistrikt 03.11-2015

Bevæpningsordre gitt av: operasjonsleder

Type våpen benyttet: Pistol.

Situasjonsbeskrivelse: Melding om maskert person med øks, gående oppover Karl Johans gate.

Beskrivelse av situasjonen

der våpen ble brukt:

Politipatruljer rykket ut, og ga mannen ordre om å legge fra seg øksa. Da han ikke la ned øksa rettet politiet våpen mot ham. Personen la da fra seg øksa og ble pågrepet.

■ **Politidistrikt:**

Agder politidistrikt 20.11-2015

Bevæpningsordre gitt av: Ikke beskrevet.

Type våpen benyttet: Pistol.

Situasjonsbeskrivelse:

To sivile polititjenestepersoner ble stukket med kniv.

Beskrivelse av situasjonen

der våpen ble brukt:

En sivilkledd politibetjent I og en politistudent, som drev etterforskning, kom tilfeldig over en person iført finlandshette som gikk frem og tilbake foran banken i Vennesla sentrum, nord for Kristiansand. De parkerte bilen, og oppsøkte personen til fots. Politifolkene var ubevæpnet og ubeskyttet, og hadde ikke samband med seg. Mens de pratet med personen, trakk han en kniv og skar den ene i halsen og stakk den andre i brystet. Gjerningspersonen forsvant fra stedet, og en beskrivelse av ham ble gitt til alle patruljer. Noe som bidro til at han ble pågrepet under en time etter hendelsen. Under pågripelsen ble han anropt og siktet på med tjenestevåpen. Han ble pågrepet uten dramatikk, av en UP-patrulje.

■ **Politidistrikt:**

Sør-Trøndelag politidistrikt 13.12-2015

Bevæpningsordre gitt av: Politimester

Type våpen benyttet: Pistol.

Situasjonsbeskrivelse:

Beruset person utstyrt med 1 meter lang jernstang som gikk løs på biler, vinduer, og som truet med å drepe de som var i nærheten.

Beskrivelse av situasjonen

der våpen ble brukt:

En polititjenesteperson kom først til stedet og plasserte seg mellom gjerningsperson og melder. Gjerningspersonen kom mot polititjenestepersonen med jernstangen. Våpen ble rettet mot vedkommende, med flere tilrop om å slippe jernstangen. Flere enheter kom til stedet, og det ble brukt pepper og batong for å få kontroll på gjerningspersonen. Han ble deretter pågrepet.

Rapport om bruk av private aktører i barnevernet – Barnas og familienes

Det kan være ulovlig å sette ut tjenester som er å regne som offentlig myndighetsutøvelse selv om de ikke omfatter vedtaksmyndighet, men i dagens situasjon er det grunn til å anta at det foregår bruk av private leverandører utover det barnevernloven gir hjemmel til, ifølge ny rapport. Barnas og familienes rettssikkerhet trues, konkluderes det med.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Juristkontakt har tidligere omtalt bruken av saksbehandlere fra private firmaer i barnevernssaker. I 2010 dokumenterte vi hvordan saksbehandlere i enkeltmannsforetak undertegnet vedtak i barnevernssaker på kommunalt brevpapir og i fjor satte NRK fokus på faren for at kommersielle interesser kunne påvirke vedtakene ved at det er økonomisk gevinst knyttet til vurderinger.

– Det er som om de som drifter asylmottakene skulle gi anbefalinger om hvem som bør få asyl, sa professor Sverre Blandhol den gang.

Nå anbefaler en ny rapport at det ryddes opp i hvordan private aktører brukes i barnevernet. Vista Analyses rapport «Bruken av private aktører i barnevernet – ansvar på avveie», som er utarbeidet på oppdrag for Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, konkluderer med at departementet bør sørge for et bedre regelverk som klargjør hva kommunene kan, og ikke kan, bruke de private aktørene til.

«Det er det offentlige barnevernet som skal avgjøre om innholdet i et tiltak passer til barnets behov – ikke de private leverandørene, og heller ikke fosterforeldrene. Men i praksis slippes det opp, både i det kommunale og det statlige barnevernet. Konsekvensene er at barnas og familienes rettssikkerhet trues, og at barnevernet blir dårligere og dyrere enn det kunne vært med en bedre regulering», heter det i rapporten – som uttrykker bekymring for at ansvaret er på avveie.

Ikke regulert

Det er det offentlige barnevernet som skal ta avgjørelsene – ikke de private leverandørene, presiseres det i rapporten. Men private firmaer og konsulenter brukes til offentlig myndighetsutøvelse som undersøkelser og tilsyn – og rapporten går også langt i å antyde at de private aktørene reelt sett også kan fatte vedtak. Dette skjer på at område der vedtakene får vidtrekkende conse-

kvenser for de som omfattes av beslutningene.

Til de juridiske vurderingene i rapporten er det innhentet bistand fra blant andre Kirsten Sandberg, professor ved Institutt for offentlig rett ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo, og Geir Frøholm, partner i Advokatfirmaet Schjødt AS.

Det slås fast at private aktører spiller mange roller innenfor barnevernet og at de i stor grad har fått utforme disse rollene selv. Statlige myndigheter har i liten grad regulert de juridiske og markedsmessige forholdene. 77 prosent av barneverntjenestene benyttet private aktører til å utføre én eller flere av sine lovpålagte oppgaver i 2014 eller 2015, ifølge rapporten.

«Gjennom arbeidet med utredningen om ny ansvarsdeling mellom stat og kommune i barnevernet kom det fram at private aktører utfører mye mer av det kommunale barnevernets oppgaver enn man var klar over», heter det.

I 2015 kjøpte kommunene barneverntjenester fra private for 445 millioner kroner, ifølge Kostra-rapporteringen, melder Kommunal Rapport.

Barne- og likestillingsminister Solveig Horne sier i en kommentar til rapporten at hun ønsker at det fortsatt skal legges til rette for private aktører og et mangfold av tilbydere, men at rapporten peker på noen reelle utfor-

rettssikkerhet trues

Utdrag fra Vista Analyses rapport «Bruken av private aktører i barnevernet – ansvar på avveie»:

«Hvem tar egentlig beslutningene i dagens barnevern? Det er barneverntjenesten som skal ta den reelle avgjørelsen. Dersom de kjøper hele eller deler av tjenesten fra private, er det avgjørende at de setter seg tilstrekkelig inn i saken til å kunne gjøre seg opp en selvstendig mening. De private aktørenes vurdering skal supplere, og ikke erstatte, barnevernets egen. Vi ser flere eksempler som tyder på at dette ikke alltid er tilfelle. Et eksempel er forsikringen fra en av de største leverandørene på deres nettside: «Konklusjoner vil alltid drøftes med oppdragsgiver før vedtak eller henleggelse besluttet.» Det at de finner det nødvendig å presisere dette, er sterkt urovekkende.»

dringer knyttet til bruken av private aktører i barnevernet.

– Dette er utfordringer som jeg ønsker å ta tak i og gjøre noe med. Vi må være sikre på at dagens praksis ikke går utover barn og unge som får hjelp fra barnevernet. Sammen med Bufdir skal vi finne frem til nødvendige tiltak som kan bidra til at dette blir gjort på en hensiktsmessig og forsvarlig måte, sier hun i en pressemelding.

Bukken og havresekken

Vista Analyses rapport beskriver «bukken og havresekken»-situasjoner:

«Private aktører har behov for å selge tjenestene sine for å ha inntekt. Hver aktør tilbyr dessuten ofte flere tjenester, eller de samarbeider med andre aktører. Samtidig er de ofte i en posisjon til å foreslå nye tjenester, inkludert hjelpetil-tak. Det er også slik at hver tjeneste ikke nødvendigvis har en naturlig slutt, men kan forlenges over lengre perioder. Dette skaper «bukken og havresekken»-situasjoner, der leverandøren har insentiver til å «beholdet barnet» over lengre tid enn det er behov for, ved å forsøke å forlenge hver av tjenestene og/eller stadig henvise til nye tjenester».

«Et hovedproblem ved delegasjon til private kan sies å være spenningsforholdet mellom hensynet til rettmessig myndighetsutøvelse og de privates ønske om fortjeneste» (...) «De private aktørene skal tjene penger på tjenesten, og det kan være utfordrende for dem å la kravene til myndighetsutøvelse komme i forgrunnen», heter det i rapporten.

Og det forekommer også skjulte bindinger:

«Det er også eksempler på at én leverandør har bindinger til en annen i form av mer eller mindre formalisert samarbeid, og at én og samme saksbehandler kan ha stillinger både i privat og offentlig barnevern, evt. andre offentlige etater som BUP. Bindinger til egen eller andres bedrifter gjør at konsulenten kan tjene økonomisk på å komme med noen anbefalinger fremfor andre. Dette kan reise spørsmål om motivasjonen for konsulentens anbefalinger, og det kan være svært krevende for den enkelte barnevernleder å avdekke hva som er realitetene».

Uklar jus

I rapporten foreslås det bedre juridisk regulering av hva de private skal kunne brukes til.

«I praksis er jussen på dette området uklar. Barneverntjenestenes adgang til å sette ut oppgaver til private aktører er ikke regulert i barnevernloven, og det ►

er heller ikke gitt føringer i andre styringsdokumenter».

Selv om det forutsettes i loven at en oppgave kan settes ut til private, er det ikke nødvendigvis lov for barneverntjenesten å gjøre det. Rapporten peker blant annet på at private konsulenter ikke kan anses som del av det offentlige, og at oppgavene dermed ikke kan legges til dem ved såkalt intern delegasjon.

«Dette gjelder selv om de utfører de samme oppgavene som barneverntjenestens ansatte, i de samme lokalene og i det samme saksbehandlingssystemet. Det er ansettelsesforholdet som er avgjørende: Så lenge konsulentene ikke er ansatt i barneverntjenesten, går de heller ikke inn i organet på lik linje med øvrige ansatte. Det samme gjelder for det statlige barnevernet».

I rapporten heter det at:

- Vedtaksmyndighet kan i henhold til tidligere norsk forvaltningsretts teori ikke overlates til andre med mindre det er hjemmel for dette i loven. Barnevernloven inneholder ingen slik hjemmel.
- Vedtak som reelt sett er fattet av en privat aktør, vil kunne bli ugyldige. Vedtaksmyndighet kan heller ikke settes ut av praktiske grunner.
- Det kan være ulovlig å sette ut tjenester som er å regne som offentlig myndighetsutøvelse selv om de ikke omfatter vedtaksmyndighet. Ett eksempel er undersøkelser i barnevernssaker: Undersøkelser har en kontrollfunksjon, som kan innebære inngrep i privatlivets fred og lede til bruk av tvang. Et annet eksempel er tilsyn i hjemmet etter barnevernloven § 4-4.

Vidtrekkende konsekvenser

Rapporten peker på at barnevernets kjerneoppgaver i stor grad er forvaltningsoppgaver som innebærer myndighetsutøvelse med et stort innslag av skjønn.

«Beslutningene som fattes kan ha vidtrekkende konsekvenser for de som

Barne- og likestillingsminister
Solveig Horne. (Foto: Ilja C. Hendel)

omfattes av beslutningene. Samtidig vil resultatene av beslutningene ofte være lite målbare.»

Det vises også til at bruken av private aktører i det kommunale barnevernet er fullstendig uregulert.

«Advokater, psykologer og psykiatere representerer unntak ved at titlene er beskyttet, slik at kommunene har en form for godkjenningsordning å forholde seg til når de skal kjøpe juridisk og sakkyndig bistand. For øvrig er det ikke gjennomført tiltak fra sentralt hold for å sikre en god bruk av private aktører i barnevernet.»

«Det finnes riktignok en rekke eksempler på at hver enkelt barneverntjeneste eller kommune selv iverksetter tiltak for å sikre en god bruk av private aktører. Men det finnes også en rekke eksempler på at de ikke gjør det. I dag kjøper dermed kommunene tjenester på svært ulike måter, uten bistand fra sentralt hold, og innenfor rammene av et regelverk som ikke gir klare grenser for hva de private

kan brukes til eller hvilket ansvar kommunene har når de gjør det.»

I Barne- og likestillingsdepartementet pågår det nå arbeid knyttet den fremtidige ansvarsdelingen mellom kommunene og staten i barnevernet. Forslag til lovendringer er på høring, med høringsfrist 10. juni.

– Jeg er opptatt av en grundig og bred prosess i arbeidet med å skape et bedre barnevern, og denne rapporten blir et viktig bidrag. I vårt høringsforslag til lovendringer peker vi på mange av utfordringene som Vista adresserer i denne rapporten. Vi varsler blant annet at vi vil utrede ulike former for innretning av private aktørers rammevilkår, særlig på fosterhjemsområdet, med sikte på at tydeligere rammer skal være på plass før ny ansvarsdeling mellom stat og kommune trer i kraft, sier barne- og likestillingsminister Solveig Horne i en pressemelding.

Høringsnotatet vil bli etterfulgt av en proposisjon til Stortinget våren 2017.

Lite konkurranse – og spor av prissamarbeid

I 2015 kjøpte kommunene barnevern-tjenester fra private for 445 millioner kroner, ifølge Kostra-rapporteringen, melder Kommunal Rapport. Men de kjøper tjenester i et marked der det er for lite konkurranse, beskrives det i rapporten fra Vista Analyse.

«Når kommunene velger å sette ut noen av sine lovpålagte oppgaver til

private aktører, kan dette gi gevinster i form av bedre kvalitet og/eller reduserte kostnader. Det er enklest å hente ut slike gevinster i markeder preget av fullkommen konkurranse. Dette er langt fra situasjonen i markedet for barneverntjenester til kommunene. Leverandørmakt og asymmetrisk informasjon er de viktigste formene for svikt», heter det.

Konsekvensene av markedssvikt er høyere pris og lavere kvalitet på tjenestene enn med mer velfungerende markeder.

«Vi ser også noe spor av prissamarbeid», skriver Vista Analyse.

Ber departementet rydde opp

Departementet bør sørge for et ordentlig regelverk, anbefaler rapporten.

«Staten har ansvar for å sørge for et ordentlig regelverk for det kommunene skal gjøre. Når jussen på området er så uklar som den er i dag, kan ikke staten forvente at enhver barnevernle-

der skal klare å gjøre seg opp en kvalifisert oppfatning om hvilke oppgaver som kan sette ut til private og ikke, og hvilket ansvar som i ethvert tilfelle påligger barneverntjenesten».

«Grensene bør fremgå av barnevernloven. Videre bør det klargjøres

hva som er kommunenes ansvar når de kjøper tjenester fra private aktører. Dette er spørsmål det ville vært ønskelig at ble tatt inn i Barnevernlovutvalgets mandat. Resultatene av disse juridiske vurderingene må kommuniseres klart ut til kommunene».

juristkongress.no

Grønt fagspor

POLITIKK & ARBEIDSJUS

Målgruppe: Tillitsvalgte/Alle som er interessert i arbeidsjus

Aktuelle endringer i Arbeidsmiljøloven og Tjenestemannsloven

Avdelingsdirektør i Arbeids- og sosialdepartementet
Mona Næss

Personvern – hva er det?

Direktør i Datatilsynet
Bjørn Erik Thon

JURIST FORBUNDET

12

etterutdanningstimer

HOLD AV DATOEN!
24. – 25. november
Thon Hotel Arena,
Lillestrøm

Ny hovedtariffavtale mellom Akademikerne og staten

– Bør bety en mer positiv lønnsutvikling for oss jurister i staten

Akademikerne og staten er enige om en ny hovedtariffavtale. Avtalen åpner for at lønnsdannelsen flyttes fra sentralt nivå og ut til det lokale virksomhetsnivået. Akademikerne og staten skal innen 1. februar 2017 bli enige om detaljene i det nye avtalesystemet. – Dette er en seier for fremtiden. At Akademikerne inngår en egen avtale i staten er historisk, sier Sverre Bromander, leder for Juristforbundet – Stat.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Akademikerne har forsøkt å få gjennomslag for fundamentale endringer i hovedtariffavtalen i en årrekke. Nå åpner den nye hovedtariffavtalen for dette. Akademikerne sier den nye avtalen er et «gjennomslag for en moderne lønnspolitikk» og FAFO-forsker Bård Jordfald beskriver overfor Ukeavisen Ledelse avtalen som noe som kan bli den største omveltningene i lønssystemet siden begynnelsen av nittitallet.

«Den nye avtalen innebærer at lønnsdannelsen i staten flyttes fra det nasjonale, sentrale nivået til det lokale virksomhetsnivået. Dette innebærer at lokale arbeidsgivere og tillitsvalgte kan skreddersy lønns- og personalpolitikken til virksomhetenes behov», skriver Akademikerne på sin nettside.

– Det er flere store endringer fra dagens hovedtariffavtale, som skal medføre at vår kompetanse og erfaring verdsettes langt høyere, sier Sverre Bromander, leder for Juristforbundet – Stat. (Foto: Thomas Haugersveen)

– Slik det ser ut nå, vil Akademikerne ha en egen hovedtariffavtale i staten. Det hadde vært veldig positivt om det endte opp slik også. Vi vet ikke fullt ut hva dette vil bety for det enkelte medlem i dette lønnsoppgjøret. Det vet vi først når de lokale forhandlinger er avsluttet. Men for fremtiden bør dette bety i stort en mer positiv lønnsutvikling for oss jurister i staten. Det er flere store endringer fra dagens hovedtariffavtale, som skal medføre at vår kompetanse og erfaring verdsettes langt høyere, sier Sverre Bromander, leder for Juristforbundet – Stat.

– Juristforbundet Stat fikk ikke innfridd alle sine krav. Men vi, som de

andre forbundene, har måttet ofre de konkrete kravene for dette større godet, en hovedtariffavtale i tråd med Akademikernes mangeårige målsetting. Selv om vi selvfølgelig svært gjerne skulle sett våre konkrete krav innfridd, ville nok det gitt en mer kortsiktig gevinst enn hva denne avtalen vil innebære, sier han.

Bromander mener det mest gledelige er at staten velger å komme Akademikerne i møte, uavhengig av hva de andre hovedsammenslutningene sier.

– Vi har jo i mange år sagt at staten har vært enig med oss elleve måneder i året, men den tolvte, hvor forhandlingene foregår, har staten vært enig med de andre. Det er det slutt på nå. Staten har langt på vei inngått med oss den hovedtariffavtalen Akademikerne ville ha. Det betyr at staten uredde har inngått en egen avtale med oss, og ikke vært redd for å prioritere Akademikerne, både som hovedsammenslutning og som yrkesgruppe.

Trenger langsiktighet

Bromander sier en ny hovedtariffavtale må bety omfattende endringer for Juristforbundet Stat, og hvordan man jobber.

– Min spådom er at de medlemsforeningene som har tillitsvalgte som bare sitter i to år, vil tjene minst på dette. De som klarer å få tillitsvalgte til å sitte i seks og åtte år, eller mer, vil tjene mest på dette. Nå blir det opp til oss å utnytte det nye forhandlingssystemet. De tillitsvalgte må gjøre et enda grundigere og bedre forarbeid i forkant av forhandlingene enn før. De tillitsvalgte bør lage seg nettverk, og

bidra til å gjøre hverandre gode. «Laget Juristforbundet» må bli bedre sammensveiset, og bedre til å dele kunnskap og erfaringer. Og det grunnleggende da er at laget av de tillitsvalgte rett og slett må bli bedre kjent med hverandre, sier Bromander.

Rikke C. Ringsrød er fagsjef for lønns- og arbeidsvilkår i Juristforbundet og sitter i forhandlingsutvalget for Akademikerne – Stat. Hun varsler økt satsing på kursing av tillitsvalgte.

– Våre tillitsvalgte vil få god oppfølging, sier Ringsrød og understreker at utfallet for de øvrige hovedsammenslutningene må være kjent før opplæringen av egne tillitsvalgte starter.

Men planleggingen er i full gang. Juristforbundet forteller om ledige plasser på kurs i hovedtariffavtalen og lokale forhandlinger i staten i september der opplegget vil tilpasses ny avtale. Akademikerne vil også holde kurs over hele landet i august, samt et kurs i Oslo i juni. Ny hovedtariffavtale sendes ut så snart den er klar, og informasjon om kurs og opplæring sendes ut løpende, opplyser forbundet.

– Akademikerne – Stat har jobbet målrettet for å endre og tilpasse avtalen til dagens arbeidsliv. Det er viktig å presisere at Akademikerne ikke har gitt fra seg streikeretten, verken på den økonomiske rammen for lønnsoppgjørene, pensjon og andre sosiale bestemmelser. Juristforbundet er svært fornøyd med at vi i årets oppgjør har fått gjennomslag for et modernisert lønns- og forhandlingssystem som gir de lokale partene stort handlingsrom og innvirkning på lønnsutviklingen, sier Ringsrød.

Må styrke tillitsvalgte

Sverre Bromander sier tillitsmannsapparatet må styrkes.

– Juristforbundet må styrke sine lokale tillitsvalgte og legge til rette for at de skal få enda større gjennomslagskraft. Det betyr at vi må satse på kontinuitet, kapasitet og kompetanse. Vi må ha tillitsvalgte som sitter lenge, som bygger seg nettverk og får erfaring

– Det er viktig å presisere at Akademikerne ikke har gitt fra seg streikeretten, verken på den økonomiske rammen for lønnsoppgjørene, pensjon og andre sosiale bestemmelser, sier Rikke C. Ringsrød, som er fagsjef for lønns- og arbeidsvilkår i Juristforbundet og sitter i forhandlingsutvalget for Akademikerne – Stat.

og kunnskap i tillitsvalgtrollen. Juristforbundet får et enda større ansvar for å dyrke frem gode tillitsvalgte, tilrettelegge for de tillitsvalgte og ruste dem for den jobben som skal gjøres. De lokale tillitsvalgte er allerede det viktigste elementet i Juristforbundet for våre medlemmer. Nå blir de enda viktigere. Det betyr at vi i Juristforbundet – Stat må tenke nytt, og enda mer offensivt om hvordan vi skal sørge for kontinuitet, kapasitet og kompetanse hos de lokale tillitsvalgte, sier han.

Bromander sier det også blir viktig å synliggjøre verdien av juridisk kompetanse.

– Vi må bli enda mye bedre på dette. De konkrete forhandlingene vil basere seg på en ramme som igjen vil bygge på samfunnets verdsettelse av jurister og

II Juristforbundet får et enda større ansvar for å dyrke frem gode tillitsvalgte

juridisk kompetanse. Den sentralt fastsatte rammen bestemmes av i hvilken grad vi lykkes med vårt politiske arbeid. Vi skal være med på å bestemme rammen – og da mener jeg alle som arbeider sentralt i den enkelte medlemsforening eller i Juristforbundet.

Bromander sier at det i foreningen han selv kommer fra, Politijuristene, har vært «en viss skepsis til lokale forhandlinger».

– Mange fra Politijuristene har lang erfaring med at arbeidsgivere, og det er kanskje helst de svake arbeidsgivere, lar den største fagforeningens lønnspolitikk bli arbeidsgivers lønnspolitikk, i stedet for å tenke selv. Slik er det enkelte andre steder også. Dersom vi sitter igjen med vår egen hovedtariffavtale vil dette problemet marginaliseres. Men uansett vil sentrale forhandlinger skyte i blinde. Lokale forhandlinger gir arbeidsgiver muligheten til å belønne ansatte med høy kompetanse, lang erfaring og god innsats.

Han mener det gjør at man kan beholde kompetanse som det offentlige ofte tidligere har mistet til det private, kanskje særlig av lønsmessige årsaker.

– Dette er en vinn-vinn-situasjon for både arbeidsgiver, ansatte, og ikke minst alle de som har noe med det offentlige å gjøre. Verden blir bare mer kompleks og staten trenger å rekruttere og beholde de beste hodene. Dette vil gi oss muligheten til akkurat det, sier Bromander.

.....
: Se også Curt A. Liers :
: kommentar på side 43 :
:

I bresjen for mer åpenhet

Toppjurister møtte journalister på SKUP-seminar

I fjor igangsatte Sivilombudsmannen systematiske undersøkelser av Justisdepartementets og Forsvarsdepartementets behandling av innsynsbegjæringer. Nå etablerer ombudsmannen en egen utredningsavdeling for å kunne gjøre mer av det samme.

Tekst og foto: Tore Letvik

Dette kom frem under et foredrag sivilombudsmann Aage Thor Falkanger og kontorsjef ved ombudsmannens forebyggingsenhet, Anette Dahl, holdt for Stiftelsen for en Kritisk og Undersøkende presse (SKUP), under det årlige SKUP-seminaret i Tønsberg nylig.

–I tillegg til at vi behandler klager vi mottar på forvaltningen tar vi også opp saker av eget tiltak. Nå etablerer vi en egen utredningsavdeling som bare skal

holde på med systematiske undersøkelser. Den skal være i gang etter sommeren, sa Falkanger som viste til de to undersøkelsene som ble igangsatt i fjor, av henholdsvis Forsvarsdepartementet og Justisdepartementets saksbehandling i innsynssaker.

– Den nye utredningsavdelingen skal ikke behandle klagesaker, men kun foreta systematiske undersøkelser sa Falkanger.

På seminaret kom det også frem at forvaltningen får kritikk for uriktig saksbehandling i mer enn hver fjerde innsynsbegjæring som klages til Sivilombudsmannen. Dette innebærer at forvaltningen unntar dokumenter som skulle vært offentlige i mer enn fire av ti saker.

Sivilombudsmannen er stortingets representant og har i oppgave å sikre at borgere ikke utsettes for urett fra forvaltningen. Den som mener seg utsatt for en slik urett kan klage til ombudsmannen. Blant klagene som Sivilombudsmannen får, er avslag på innsynsbegjæringer etter offentlighetsloven. I 2015 mottok Sivilombudsmannen

229 klager på saker innen offentlighet, taushetsplikt og dokumentinnsyn. 149 av sakene var rene innsynssaker.

– I 27 prosent av disse sakene kritiserte vi forvaltningen og kom med en uttalelse som jeg signerte, og hvor vi kom til at forvaltningens vurderinger var uriktige. Det er en relativt høy prosent i forhold til de andre områdene vi dekker. I saker som ikke omhandler klager på saker innen offentlighet, taushetsplikt og dokumentinnsyn er kritikkprosenten 10 prosent for de realitetsbehandlede sakene. En mulig tolkning av dette er at myndighetene «synder» mer i innsynssakene. En annen mulighet er at klagerne i innsynssaker kanskje er mer profesjonelle, slik at det oftere er hold i innsynsklagene enn det er på andre områder. Selv har jeg ikke noen sikker oppfatning av det, og tror det er litt av begge deler, sa Falkanger.

Skaper presedens

Falkanger peker på hvilken betydning Sivilombudsmannens uttalelser har for forvaltningens fremtidige behandling av innsynssaker.

Sivilombudsmann Aage Thor Falkanger og kontorsjef Annette Dahl orienterte blant annet om ombudets utredningsavdeling.

–Uttalelser fra Sivilombudsmannen er ikke bindende, men skaper presens og er viktige rettskilder når det gjelder vurderinger av prinsippene for innsyn. Våre uttalelser legges på våre hjemmesider og på Lovdata. Selv om ombudsmannens uttalelser ikke er bindende forutsetter Stortinget at forvaltningen skal følge dem, og det skjer stort sett. I innsynssaker skjer det uten unntak. Jeg kan ikke huske noen saker hvor forvaltningen ikke har bøyd seg for ombudsmannens synspunkter i innsynssaker, sa Falkanger.

Den som krever innsyn og får et endelig avslag av forvaltningen, kan klage til Sivilombudsmannen som har 10 saksbehandlere til å vurdere slike innsynssaker. De innhenter dokumentene som er unntatt fra offentlighet for å ta stilling til om forvaltningens avslag er berettiget og hjemlet, eller ikke.

Får ikke se regjeringsnotater

– Vi får imidlertid ikke se regjeringsnotater. Der er det fortsatt et uavklart spørsmål om hva ombudsmannen

egentlig har krav på. I tillegg til rene regjeringsnotater gjelder interne offentlige dokumenter som henviser til, eller siterer fra, regjeringsnotatene. Grunnlaget for å nekte ombudsmannen tilgang til disse dokumentene er omstridt. Regjeringen sier at dette ikke er offentlige dokumenter etter offentlighetsloven, men at det er private dokumenter som tilhører regjeringen. Dette er en begrunnelse jeg har liten sans for. Jeg mener dette utvilsomt må være offentlige dokumenter. Det er godt mulig at den praksisen man har fulgt er fornuftig, men den har ingen hjemmel i loven slik den er, og Justisdepartementet sier de har tatt skritt for å klargjøre rettstilstanden. Vi har purret på dem noen ganger for å få forgang i arbeidet, men det drøyer enn så lenge. Jeg håper departementet kommer med et ordentlig forslag til hvordan ombudsmannens anmodning om å få se dokumentene behandles. Det virker lite hensiktsmessig at journalister eller andre begjærer innsyn i dokumenter, får avslag og klager til Sivilombudsmannen som da ikke får

Regjeringen sier at dette ikke er offentlige dokumenter etter offentlighetsloven, men at det er private dokumenter som tilhører regjeringen. Dette er en begrunnelse jeg har liten sans for

foretatt en forsvarlig vurdering av klagen fordi vi ikke får tilgang til dokumentene, sa Falkanger.

Juristkontakt har bedt om en kommentar fra Justis- og beredskapsdepartementet. Den 3. mai svarte departementet følgende i en epost: «Den 29. april orienterte JD Sivilombudsmannen om at arbeidet herfra er noe forsinket, men vil bli gitt prioritet.»

Forsvarer med henstilling til dommere og aktorer i saker med kriminelle barn og unge

– Husk at det er barn vi har foran oss

Hvordan håndterer vårt retts-system barn og unge i alderen 15-18 år som blir siktet og varetektsfengslet for alvorlig kriminalitet? Dette var tema for Aktørkonferansen som Oslo tingrett tok initiativet til i Oslo i slutten av april. Under konferansen, som ble åpnet av srenskriver Geir Engebretsen, oppfordret advokat Marijana Lozic dommere og aktorer til skjerpet bevissthet for rettsapparatets behandling av de yngste lovbrakterne.

Tekst og foto: Tore Letvik

– Jeg har en henstilling til dommerne og politijurister i fengslingsmøter hvor siktete er under 18. Og jeg sier det med store bokstaver: Husk at det er barn! Henstillingen er ikke ment som kritikk, men mer en påminnelse, og jeg sier det på grunn av to ting. Det første

er barnets oppførsel i retten. Alle, også voksne, reagerer forskjellig på stress og nervøsitet, og jeg har opplevd flere ganger, også i hovedforhandling, at siktete og tiltalte barn begynner å le. De smiler og ler som om de er med på noe hyggelig. Men de er nervøse, og det er som de sier til meg: det var ikke meningen å le, men jeg bare begynner å le, sa Lozic.

Siktete og tiltalte barn som ler blir i følge advokaten irttesatt av dommere på feilaktig grunnlag.

– Noen dommere blir fryktelig sinte og sier til disse barna at dette ikke er noe gøy. Min erfaring er at barna slett ikke oppfatter det som gøy, men at latter og smil er et utslag av nervøsitet, og det ber jeg om forståelse for på vegne av disse barna.

– Langt der inne er det bare et lite barn som er sulten på voksenkontakt og informasjon, ofte som de ikke får hjemme. Så ta hensyn. Det er barn bak denne ofte litt tøffe fasaden, sa Lozic foran de 115 deltakerne på aktørkonferansen, hvorav 40 dommere, 30 fra politi- og påtale, 20 advokater, og representanter fra konfliktråd, kriminalomsorg, barneombudet, Barne- og likestillingsdepartementet og Justisdepartementet. Også representanter

fra Konfliktråd, domstol og påtalemyndighet var blant de som delte sine erfaringer og råd med de fremmøtte.

– Bruk tid på å forklare

Lozic la vekt på hvor viktig det er å bruke tid, og å gå sakte fram i barnesakene slik at de unge forstår hva som skjer.

– Jeg kan ikke understreke nok betydningen av at man hele tiden passer på at barnet henger med på hva vi gjør. Her er det viktig at alle aktører så vidt mulig bruker enkle ord og forklaringer og ikke nødvendigvis er så tekniske i henvisninger til lovtekster, som er noe barnet ikke forstår, sa Lozic som også pekte på situasjoner med eksaminasjon og avhør av barn under fengslingsmøtet.

– Selv er jeg ikke tilhenger av avhør under fengslingsmøtet og spesielt ikke av barn. På det tidspunktet har jeg som forsvarer ikke fått fullt innsyn i hva saken egentlig dreier seg om. Forsvarer har dårlig overblikk og barnet står i en tiltaleboks. I disse alvorlige sakene er dette en helt merkelig situasjon å ta et avhør, men hvis aktor har behov for å stille spørsmål – så gjør det som om du snakker med et barn. Det er ikke en serieforbryter som er vant til å snakke

Advokat Marijana Lozic har lang erfaring som forsvarer for klienter i alderen 15–18 år.

for seg som står i boksen. Bruk et språk barn forstår og ikke begynner å grill det som en voksen tiltalt. Dette ber jeg politijuristene tenke spesielt på. Slike situasjoner har jeg nemlig opplevd, sa Lozic som legger til at hensikten med fengslingsmøtet ikke er å avhøre barnet.

– Det viktigste med fengslingsmøtet er å kartlegge og helt kort finne ut hvordan barnet stiller seg til siktelsen, å komme i en dialog med barnet for å prøve å få det til å forstå hva vi egentlig behandler nå, og å finne ut hvordan holdninger det har til den aktuelle hendelsen. Avhør og konfrontasjoner bør vente til et ordinært politiavhør.

Hvert døgn et barn må sitte i en ordinær varetektscelle i påvente av utfallet av en anke er en enorm belastning

Glimt inn i virkeligheten

Marijana Lozic er fast forsvarer for Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett og jobber som advokat i advokatfirmaet Reiss-Andersen & Co. Hun har hatt flere saker hvor unge har blitt pågrepet for alvorlig kriminalitet. I

tillegg til å gi dommere og aktører konkrete henstillinger, ga advokaten under aktørkonferansen de fremmøtte et glimt inn i virkeligheten for en forsvarer i de krevende barnesakene.

– Forsvarer er jo i disse situasjonene gjerne den eneste personen dette barnet har, og jeg sier konsekvent barn, selv om de ikke liker selv å bli kalt barn, fordi de er barn i lovens forstand. Hovedregelen i straffeprosessloven når barn blir pågrepet er at det skal oppnevnes en offentlig forsvarer hvis det er klart at de blir sittende i mer enn 12 timer. For voksne gjelder det samme hvis det er klart at de blir sittende lenger enn 24 timer, sa Lozic, ►

Sorenskriver Geir Engebretsen åpnet konferansen om barn i domstolene.

som opplever at politiet raskt tar kontakt i saker hvor barn har begått alvorlig kriminalitet.

– Min erfaring er at politiet gjerne ringer umiddelbart etter at et barn er pågrepet. Som forsvarer blir min kontakt med barnet enten i selve arresten eller i et avhørsrom. Og det er to helt forskjellige steder å være. For et barn er arresten et grusomt sted å være. Barnet er fortvilet, skjønner ofte ingenting og synes det er flaut. Noen er litt kjekkaser og viser seg litt tøffere enn de egentlig er. Noen synes det er fryktelig skummelt. Noen tenker bare at de skulle vært på skolen. Det er med andre ord mange ulike ting å ta inn over seg når man møter dette barnet, sier Lozic som også var bedt av andre advokatkolleger å formidle noen av deres erfaringer.

– Heldigvis er det ikke så veldig mange barn som fengsles og sitter i arrest. Det viktigste for barnet i forsvarerens første kontakt med dem er å få varslet mamma, pappa, onkel eller hvem det nå skulle være av foresatte. Og der vet ikke jeg om politiet er så

flinke som de burde være. Når jeg kommer til arresten eller avhørsrommet har det gjerne gått noen timer. Det hender at foreldrene er varslet, uten at barnet vet det, og da er man like langt i forhold til hensynet til barnet. Jeg hører derfor først med politiet om hvem som er varslet eller hvem som skal varsles, sa Lozic.

Hun fortalte videre at dersom hun møter barnet i avhørsrommet, så er det gjerne et rom med opptaksmulighet for både video og bilde.

– Dette fordi barn kun pågripes i det mest alvorlige sakene og da tas det nesten uten unntak avhør på lyd og bilde. Min rolle er likevel innledningsvis å fortelle barnet hvorfor det er pågrepet og jeg har da beslutningen om pågrepelse, som trer i stedet for siktelsen. Først og fremst handler det da om å informere barnet om hva som skal skje – forklare de praktiske ting, sa Lozic.

Strafferabatt

Etter pågripelsen er det ofte avhør før det tas stilling til eventuell fremstilling eller løslatelse.

– Da har vi som forsvarere en viktig rolle når det gjelder å avklare straffeskyld, og i de tilfellene hvor politiet har pågrepet rett gjerningsperson vet vi jo at desto tidligere man erkjenner jo mer strafferabatt skal man ha. Men hos disse barna så er det ofte vanskelig å nå fram, og få de til å forstå hva dette egentlig betyr. Som forsvarer i disse sakene bruker jeg derfor ganske mye tid knyttet til dette. Jeg kjenner jo ikke saken, da jeg på dette tidspunktet ikke vet hva politiet har av bevis, men forteller min klient litt generelt om dette med eventuell tilståelse og strafferabatt. Jeg forklarer også min rolle som forsvarer under avhøret, og det er jo å være meget tilbaketrukket. Vi skal jo helst ikke synes i disse avhørene, sa Lozic.

Etter avhør skal politijuristen standpunkt til om barnet skal fremstilles for fengsling eller løslates.

– Da må vi som forsvarere forklare barnet hva det vil innebære å bli fremstilt for fengsling, noe som jo er en fryktelig skummel greie for disse barna. For barna jeg har møtt så er det første gang de skal inn i en rettsal, i det min-

ste som siktet, på den «skumle» siden. Og da må man være svært pedagogisk, sa Lozic som tegner opp rettssalen for barnet.

– På tegningen viser jeg og forklarer hvem som sitter hvor, hvem som har hvilken rolle, da jeg tenker at en slik forberedelse er med på å trygge barnet i den situasjonen det kommer, sa Lozic.

Advokaten mener dommere generelt sett er flinke til å forklare siktede barn hva som skal skje når de starter rettsmøtet.

– Men jeg ber om at man er enda litt flinkere til det. Selv om vi som forsvarere bruker tid på å forklare for de tre inn i salen, så viser det seg at alt vi har fortalt dem er borte når de kommer inn i salen. Rett og slett fordi de opplever situasjonen som svært skremmende. Selv om jeg på forhånd har fortalt hvem som kommer til å være tilstede, dommer, politiadvokat, barneverntjenesten, mulig verger, eventuelt bistandsadvokat, og i noen saker også pressen.

Nikker, men skjønner ikke

Fengslingsmøtet fører til en kjennelse som dommeren leser opp.

– Så spør dommeren barnet: Har du forstått hva jeg har lest nå? Da sitter det siktede barnet gjerne og nikker, men skjønner ingen ting. For da spør deg gjerne meg etterpå: hva var det som skjedde nå, sa Lozic som også grep tak i situasjonen som gjerne oppstår etter kjennelsen.

– Retten sier da til siktede at du har tre alternativer, anke, godta eller ta betenkningstid. Som forsvarer skal du da – i en musestille rettssal gi noen råd til din klient, og dette er råd du kanskje ikke ønsker at dommeren eller politiadvokaten skal høre, og kanskje spesielt når det gjelder disse barna. Kanskje kan dommere, som en praktisk løsning, gi forsvareren og barnet noen minutter ute på gangen, slik at forsvareren kan få forklare hva de tre ulike alternativene betyr, uten at alle de andre aktørene hører hvilke råd forsvareren gir sin klient?

Hvis dommeren løslater barnet har påtalemyndigheten anledning til å anke kjennelsen.

– Hvis dommeren løslater så vil politiet selvfølgelig be om oppsettende virkning og min erfaring er at de som regel får det. Noe som gjelder for alle fengslingsmøter. Da vil jeg spørre, bør det være en annen terskel for å gi oppsettende virkning når det handler om barn? Spørsmålet burde kanskje rettes til lovgiver. Det er nemlig slik at i et fengslingsmøte hvor et barn er siktet så har vi gjerne brukt ganske mye tid, det har vært umiddelbar bevisførsel, dommeren har sett og hørt barnet, og sett og hørt barneverntjenesten. Hvis dommeren i en «barnefengsling» velger å løslate så er det vel gjennomtenkt. Gis det oppsettende virkning som følge av fare for bevisforspillelse så kan det kanskje være mer forståelig, men oppsettende virkning kan begjæres på ulike grunnlag og jeg mener lista bør ligge høyt for å etterkomme slike begjæringer, sa Lozic og pekte på at det ofte tar tid før en anke blir avgjort og at barnet da må sitte i varetekt i ventetiden.

– Hvert døgn et barn må sitte i en ordinær varetektselle i påvente av utfallet av en anke er en enorm belastning, sa hun og viste til at hun har en 16 år gammel klient som måtte sitte i avdeling B i Oslo fengsel nylig som følge av behandling av anke.

– Ett døgn i avdeling B på Oslo fengsel for et barn det er fryktelig lenge. Hver dag ringte barnet mange ganger og spurte om det var kommet noen avgjørelse. Det tok fem dager, sier Lozic. Resultatet av anken ble at lagmannsretten varetektsfengslet.

Fem barn i fengsel nå

Ungdomsstraff er en ny straffart som ble innført i Norge høsten 2014, og er et alternativ til ubetinget fengsel for ungdom i alderen mellom 15 og 18 år. Forutsetningen er at den unge selv samtykker i å delta i den såkalte gjenopprettende prosessen, som blant

annet innebærer å møte sitt offer ansikt til ansikt i et såkalt stormøte. For unge som må sitte i varetekt, eller som må sone ordinær fengselsstraff, er alternativet å sitte i ungdomsenhet, da siktede eller dømte i denne aldersgruppen ikke skal sitte i ordinære fengsler.

Inntil nylig hadde Norge bare en ungdomsenhet for fengsling av personer under 18 år, på Bjørgvin utenfor Bergen, med plass til fire innsatte. Den 12. april utvidet kriminalomsorgen med Ungdomsenhet øst, på Dønnumskia i Eidsvoll kommune. Også den nye ungdomsenheten har plass til fire innsatte.

Oppdaterte tall fra Kriminalomsorgsdirektoratet viser at fem personer under 18 år sitter i fengsel i Norge av et totalt antall innsatte på 4045.

Studietur til Palestina/ Vestbredden

Menneskerettigheter under okkupasjon

Studieturen er spesielt lagt opp for advokater, dommere og menneskerettighetsekspert/aktivister.

Turledere:

– advokat Steinar Winther Christensen
– frilansjournalist Trine Lynggard.

Tid: 22.–30.oktober.

Pris ca kr 16 700 inkluderer reise og opphold med halvpensjon.

For mer informasjon og påmelding:
Eldbjørg Holte
eldbjorgholte@gmail.com
Mobil: 482 12 214

Arrangør:

alquds
القدس
PALESTINABUTIKKEN

Bråstanset bruken av inngripende tvangsmiddel i 2013

Nå vil POD gjeninnføre bruken av reimsenger i norske arrester

Politidirektoratet vil gjeninnføre bruk av reimsenger i norske politiarrester. Dette til tross for at reimseng-bruk ble avskaffet med umiddelbar virkning i 2013 etter skandaleavsløringer gjort av blant andre Sivilombudsmannen. Forslaget om at politiet igjen skal kunne legge arrestanter på reimseng møtes med sterk kritikk av Sivilombudsmannen og Advokatforeningen.

Tekst: Tore Letvik

Tre år etter at POD i hui og hast forbød bruk av reimseng har direktoratet nå sendt et forslag til høring om ny sentral arrestinstruks. Forslaget beskriver at ny instruks har til hensikt å sikre lik behandling av arrestanter i alle landets politiarrester, og understreker betydningen av å ivareta rettssikkerhet og menneskeverd.

«Formålet med instruksene er å sikre etterlevelse av regelverket rundt opphold og forholdene i politiets arrester, og å ivareta hensynet til arrestantenes liv og helse, rettssikkerhet, personvern og

menneskeverd. Instruksene skal bidra til å sikre notoritet om vesentlige forhold ved bruk av politiarrest, herunder alle tiltak overfor arrestanten, og bidra til en ensartet praksis og en effektiv ressursutnyttelse», heter det i brevet fra POD.

Etter å ha beskrevet hvilken opplæring som skal gis, går forslaget inn på temaet tvangsmidler:

«Bruk av reimseng og tvangstrøye ble forbudt brukt ved Politidirektoratets brev av 21.08.2013 og 12.12.2014. Bruk av tvangstrøye vil fortsatt være forbudt etter ny instruks, det åpnet imidlertid for bruk av reimseng. Det har kommet bedre typer reimsenger på markedet, der det blant annet er mulig for arrestanten å sitte mer oppeist. Reimseng brukes i psykiatrien, og i enkelte tilfeller vil det være bedre for arrestanten med reimseng enn annen bruk av bender og/eller makt», heter det i høringsforslaget.

Direktoratet skriver videre:

«Det skal alltid vurderes om inngrepet er forholdsmessig, og om andre tiltak er bedre. Bruk av reimseng er tillatt under forutsetning av at en arrestforvarer er til stede i rommet sammen med arrestanten. Politidirektoratet vil ikke oppfordre alle distrikt til å anskaffe reimsenger, men åpner for bruk av slik i de distriktene der man erfaringsmessig har behov for reimseng for flere arrestanter.

Direktoratet ønsker en tilbakemelding fra distriktene om man mener at det er hensiktsmessig med anskaffelse av reimseng. Dersom distriktene mener at det er hensiktsmessig, vil direktoratet sørge for utarbeidelse for bruk av disse, står det i høringsbrevet.

Advokatforeningen kritisk

I forslag til ny arrestinstruks inngår også beskrivelse av rapportering om dødsfall og alle alvorlige skader på personer som oppstår i tiden fra inkvirering til løslatelse fra arrest, og om bruk av bender på celle i arrest. Dødsfall og alvorlige skader skal også rapporteres til situasjonssenteret i POD. Rapporteringen skal også beskrive bruken av tvangsmidler, som i hvor grad bender har blitt benyttet siste år, «herunder antall innsatte som blir lagt i sikkerhetsseng/reimseng/beltseng og varigheten på denne. Distriktene må etablere egne rutiner for å holde oversikt over bruken», heter det i høringsforslaget.

Forslaget, som er datert 1. mars, er sendt på høring til ni høringsinstanser. Forslaget er sendt høringsinstanser direkte, per epost. Høringsinstansene fikk frist til 15. april med å innsende sine høringsuttalelser. Først 27. april i år ble det publisert på offentlig elektronisk postjournal at et forslag om ny sentral arrestinstruks var sendt fra POD til høringsinstansen, noe som gjorde ►

det mulig å begjære innsyn i dokumentet, for å kunne se selve forslaget.

Av høringsinstansene som har inn-gitt høringsuttalelse til POD er Advokatforeningen. På det konkrete forslaget til gjeninnføring av reimseng skriver foreningen følgende:

«Advokatforeningen har sterke motforestillinger mot at instruksene nå skal åpne opp for at det igjen skal bli lovlig å bruke reimseng. Politidirektoratet har selv forbudt dette tidligere, og foreningen ser ingen grunn til at reimseng igjen skal kunne tas i bruk».

Advokatforeningen mener det også et paradoks at Politidirektoratet legger opp til at et «så prinsipielt spørsmål i praksis skal overlates til de enkelte distriktene».

«Dersom reimseng skal tas i bruk i politiarrestene, må dette bero på en nasjonal vurdering. Det er dessuten tale om en vurdering som det bør være opp til lovgiver å ta stilling til – hvorvidt det spesifikt skal være tillatt å bruke reimseng i politiarresten», skriver foreningen.

Og videre:

«Bruk av reimseng overfor personer som allerede er pågrepet og holdt i arresten under tvang, og som dessuten kan ha sterke psykiske lidelser, reiser dessuten viktige menneskerettslige spørsmål som foreningen ikke kan se har vært tilstrekkelig vurdert.

Uansett vises det til at vilkårene for bruk av reimseng er svært strenge i et fengsel, og da selv om reimsengen brukes overfor personer som er dømt og som ikke skal behandles som uskyldige. Her kan det også vises til SP (sivile og politiske rettigheter, red.anm.) artikkel 10, som stiller særlige krav til behandlingen av innsatte som er vernet av uskyldspresumsjonen.

Etter Advokatforeningens syn vil den foreslått instruks raskt kunne komme i strid med EMK artikkel 3», skriver Advokatforeningen blant annet.

Etterlyser rettslig grunnlag

Sivilombudsmannens høringsuttalelse er også preget av bekymring:

Sivilombudsmann Aage Thor Falkanger etterlyser hjemmel for bruk av reimseng i politiarrest. (Foto: Thomas Haugersveen)

«Reimseng er et svært omfattende inngrep i den personlige autonomi og er undergitt strenge krav vedtatt i lov ved bruk overfor frihetsberøvede personer i kriminalomsorgen og psykisk helsevern. Politidirektoratet har blant annet begrunnet gjeninnføring med at reimseng i enkelte tilfeller vil være bedre for arrestantene enn annen bruk av tvangsmidler eller maktbruk. Det er imidlertid ikke spesifisert nærmere hvilke situasjoner dette vil være, eller hva slags kunnskapsgrunnlag som underbygger en slik konklusjon», skriver Sivilombudsmannen, som fortsetter:

«Innføring av utstyr som reimsenger i arrestene vil klart innebære en risiko for både å utsette arrestanter for økt bruk av tvang og for å forlenge tidsperioden hvor det benyttes inngripende tiltak, heter det i høringsuttalelsen. Før POD forbød bruk av reimsenger i 2013 hadde Sivilombudsmannen allerede stilt spørsmålsteget ved hjemmelen for bruken. I et brev 2. mars 2015 skrev ombudsmannen: «Regelverket på området inneholder

ikke bestemmelser som uttrykkelig regulerer bruk av reimseng og tvangstrøye. Det rettslige grunnlaget for bruken må på den bakgrunn anses å ha vært uklar, sett hen til hvor dypt inngripende disse tvangsmidlene er for den enkelte».

Da POD avvirket bruken av reimseng fant ikke Sivilombudsmannen den gang å gå nærmere inn på hjemmelsgrunnlaget. Det gjør han imidlertid nå:

«Før en eventuell opphevelse av forbudet mot reimseng må direktoratet etter ombudsmannens syn gjenoppta og fullføre den etterspurte vurderingen av det rettslige grunnlaget for bruk av reimseng. I tillegg til en vurdering av om politiinstruksen § 3-2 utgjør en tilstrekkelig klar hjemmel for et slikt inngrep, bør det også vurderes om inngrepets særlige karakter gjør at en eventuell nærmere regulering av bruk av reimseng i politiarrest bør foretas på et annet nivå enn i en instruks fra direktoratet», skriver Sivilombudsmannen.

Ikke likelydende instruks

Å få en sentral arrestinstruks var et tiltak som blant annet ble etterlyst av sjefen for Spesialenheten for politisaker, Jan-Egil Presthus i Juristkontakt i august i fjor.

– Burde vi ikke hatt et likelydende instruksverk i arrestere i Norge og ikke bare lokale instruksverk som i dag? Det er vanskelig å se for seg at det skal være behov for store forskjeller på dette området mellom de forskjellige arrestene. Normen for god kvalitet og innhold i inspeksjoner og andre forhold i arrest burde være felles for alle politidistrikter, sa Presthus.

Psykiatere, advokater og politikere reagerte i vantrøst over at det sterkt inngripende tvangsmiddelet ble brukt av politiet da en undersøkelse som Sivilombudsmannen gjorde i Rogaland i 2012 ble gjort kjent gjennom mediene i 2013. Sivilombudsmannen oppdaget reimseng under en inspeksjon i sentralarresten i Rogaland politidis-

trikt, og ba POD redegjøre for bruken. Det viste seg at Politidirektoratet da verken hadde oversikt over hvilke distrikter som brukte reimseng, eller hvor ofte folk ble lagt i reimer. Det kom også fram at Spesialenheten for politisaker, og enhetens leder Jan-Egil Presthus, allerede i 2008 advarte POD mot dette tvangsmiddelet da Spesialenheten anså at det lovmessige grunnlaget ikke var til stede.

Politidirektoratet tillot likevel at bruken fikk pågå ved flere politidistrikter, og det skulle vise seg at bruken fant sted utenfor offentlighetens søkelys.

I 2013 ble det gjennom mediene også klart at framtrepende jurister og helsearbeidere var ukjent med politiets bruk av reimsenger. Selv ansatte i fagmiljøer som har utbredt erfaring og kontakt med politiet, varetektsituasjoner og psykisk syke lovbreakere hadde ikke har fått vite om politiets bruk av det svært inngripende maktmiddelet.

De reagerte med sjokk over at mennesker var blitt bundet fast i politiarrester. Daværende leder av Advokatforeningens forsvarergruppe, advokat Frode Sulland, gikk i april 2013 gjennom dokumenter som Politidirektoratet oversendte Sivilombudsmannen etter at ombudet avdekket bruk av reimseng ved Rogaland politidistrikt høsten 2012. Sulland hadde følgende kommentar:

– Dette er helt dramatisk. Politidirektoratet har gjort krampaktige forsøk på å tolke bruken av reimseng inn i en forskrift som aldri har vært myntet på å gi hjemmel for bruk av et slikt tvangsmiddel. Det er åpenbart at politidistrikter med reimseng har behandlet arrestantene på en ulovlig og uverdigg måte, sa Sulland til Dagsavisen.

Reaksjoner

Også innen helsevesenet var reaksjonene sterke. Spesialist i psykologi Pål Grøndahl er ofte brukt som rettspsykolog i straffesaker hvor han blant annet foretar vurderinger av siktede og tiltaltes tilregnelighet. Han reagerte i 2013 med overraskelse over at poli-

Politidirektoratet vil ikke oppfordre alle distrikt til å anskaffe reimsenger, men åpner for bruk av slik i de distriktene der man erfaringsmessig har behov

tiet har hatt adgang til å bruke reimsenger i politiarrester.

– Som psykolog reagerer jeg på at uautoriserte personer kan ta i bruk så inngripende tvangsmidler som man innen psykisk helsevern prøver å unngå i det lengste, og som kreves utført av helsepersonell. I sikkerhetsavdelinger på psykiatriske sykehus går folk på kurs for å lære hvordan man i det lengste skal klare å unngå å bruke reimsenger, som kan skape stor frykt og kanskje også traumer hos den som blir reimet. Jeg håper det ikke er mange unge mennesker og personer med psykotiske lidelser som har blitt utsatt for dette i politiarrestene, sa Grøndahl.

Da den ukjente reimseng-bruken ble kjent i 2013 var daværende leder for Stortingets justiskomité, Per Sandberg (Frp), en av flere politikere som reagerte sterkt på at bruken av reimsenger hadde fått pågå helt fram til 2013, selv om POD allerede i 2008 var blitt gjort oppmerksom på at Spesialenheten mente reimsengbruken skjedde uten tilstrekkelig hjemmel og godkjenning.

– Jeg syns det er helt utrolig at denne praksisen har fått vare så lenge. Nå regner jeg med at de relevante organer gjør alt for å avklare både lovlighet og omfang av det som her har skjedd, så får vi komme tilbake til reaksjoner når hele bildet er klart, sa Sandberg.

Andre Oktay Dahl (H), som var andre nestleder i justiskomiteen hevdet bruken av reimsenger var et eksempel på grunnleggende mangel på rettssikkerhet.

– Jeg reagerer kraftig på at denne type praksis har fått lov til å finne sted. Det henger ikke på greip i forhold til for eksempel regjeringens påstandte oppmerksomhet knyttet mot rettssikkerhet. Bedrede tilsynsordninger, med mulighet for sanksjonering av irregulær praksis bør vurderes, med sikte på å bedre forholdene. Det gjelder både knyttet til politiets maktbruk, men også knyttet til det som skjer i regi av kriminalomsorgen, sa Dahl.

Var glad det ble avvirket

Da reimseng-bruken ble avslørt i 2013 understreket senterpartiets representant i Stortingets justiskomité, Jenny Klinge, at bruk av reimseng kan representere en sterk krenkelse av mennesker.

– Jeg mener det er ille at Politidirektoratet ikke stanset slik bruk langt tidligere. Dette gjør at det kan være grunn til å sette spørsmålsteget ved hva slags holdninger som får lov til å leve i politiet når det blir påpekt at politimetoder ikke er godkjent, og de likevel blir brukt i årevis etterpå, sier Klinge.

Arbeiderpartiets daværende representant i justiskomiteen, Jan Bøhler, sa i 2013 at han var glad for at Politidirektoratet stanset bruken.

– Dette har vært ukjent for oss, og alle slike tiltak skal ha hjemmel og forskrifter. Det har ikke dette hatt, og min reaksjon er at dette burde ha vært ryddet opp i langt tidligere, sa han.

Daværende statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet, Pål Martin Sand (Ap), sa at alle som blir arrestert skal behandles med respekt og på en forsvarlig måte. Etter at POD forbød reimsengbruk i 2013, sa han følgende:

– Jeg er glad Politidirektoratet avvirket bruken av reimsenger med umiddelbar virkning. Det er nevnt i årsrapporten til Spesialenheten for politisaker for 2008 at POD i april 2008 ga foreløpige retningslinjer for bruk av tvangstrøye og reimer og gjennom det er departementet orientert om saken, sa Sand.

Målpris til Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen

Juristmållaget har gitt Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen Målprisen 2016 for å løfta fram det gode arbeidet som er gjort for bruk av nynorsk på det juridiske området, og for å stimulera til vidare arbeid med å fremja juss på nynorsk.

Av Brita Helleland,
styremedlem Juristmållaget

I grunngjevinga heiter det mellom anna at «Fakultetet får målprisen på grunn av den aktive støtten studentar med nynorsk som målform har fått frå første stund dei byrjar på studiet. Det er gitt klare oppmodingar frå tilsette om å halde på målforma og det er organisert nynorske arbeidsgrupper sidan hausten 2009. I tillegg har fakultetet gode arbeidsvilkår for vitskapleg tilsette som brukar nynorsk.

I opningstalen har dekanen ved Det juridiske fakultet ofte framheva fortrinna dei som skriv nynorsk har, ved at dei er betre trena til å tenka gjennom den nøyaktige tydinga av fagomgrepa, og difor lettare knekk koden med lovtolking.

Fakultetet har følgd ord i handling ved å gje eit tilbod om nynorske arbeidsgrupper i første og andre studieår, der språket er ein viktig del.

Satsinga har gitt positive resultat. Talet på studentar som registrerar nynorsk som målform ved semesterstart er jamt stigande, og det same

Fakultetet får målprisen på grunn av den aktive støtten studentar med nynorsk som målform har fått frå første stund dei byrjar på studiet. F.v. Gunhild Lauvsnes, prodekan Berte-Elen R. Konow og Brita Helleland (Foto: Synne Slettebø)

gjeld tal på studentar som ynskjer å delta i dei nynorske arbeidsgruppene. Dette gjer at Juristmållaget ikkje er i tvil om at Bergen er nynorsk hovudstaden innanfor jussen».

– Dette var svært gledeleg, seier prodekan Berte-Elen R. Konow.

Ho understrekar at ho er klar over at det med prisen følgjer visse forvent-

ningar som fakultetet vil strekkja seg for å i møtekomma.

Prisen vart delt ut i samband med allmøte om strategiplanen til fakultetet den 20. april 2016. At strategiplanen er skriven på nynorsk underbygger at Det juridiske fakultet er ein verdig mottakar av målprisen.

Juristmållaget

Juristmållaget er et yrkesmålslag i Noregs Mållag. Juristmållaget arrangerer blant annet et årlig skriveseminar for jurister og studenter. I 2006 delte Juristmållaget for første gang ut sin målpris. Tidligere vinnere er høyesterettsdommer Karl Arne Utgård, professor Nils Nygaard, professor Kåre Lilleholt, lagdommer Asbjørn Nes Hansen, pensjonert byråsjef og direktør Bergfinn Aabø, professor dr. juris Ola Mestad, professor dr. juris Jørn Øyrehagen Sunde og seniorrådgiver Kari Bjørke.

Den som venter på noe godt...

Lønnsoppgjørene i offentlig sektor er nå avsluttet, og endelig er det grunn for Akademikerne og Juristforbundet til å feire en seier. Vi fikk nemlig omsider gjennomslag for at lønn også i staten skal være et personalpolitisk virkemiddel som den enkelte virksomhet kan benytte til å nå sine mål.

Egentlig er dette ganske åpenbart. Det er ledelsen i virksomhetene, i samarbeid med lokale tillitsvalgte, som er nærmest til å kjenne de lokale utfordringene. Derfor er de i fellesskap best egnet til å bestemme hvordan lønnsmidlene skal fordeles. Slik har det imidlertid ikke vært hittil i det statlige forhandlingsområdet.

Isteden har en liten gruppe mennesker hvert år sittet i et møterom i Akersgaten og fordelt pengene, til tross for at de i liten grad har kjennskap til utfordringene på den enkelte arbeidsplass. Jeg hadde selv dette ansvaret på vegne av Akademikerne Stat fra 2006 til 2010, så jeg vet hva jeg snakker om.

Staten som arbeidsgiver har lenge vært enig med oss i at lønnsmidlene i større grad bør forhandles lokalt, i hvert fall elleve måneder i året. Under lønnsoppgjørene har imidlertid motkreftene vært for sterke. LO, UNIO og YS har inntil i år lyktes med å stå sammen og hindre enhver endring. I år klarte de imidlertid ikke å samle seg, noe som kanskje er grunnen til at arbeidsgiversiden omsider mannet seg opp og inngikk en avtale med Akademikerne. Dermed fikk vi en fornuftig lønnspolitikk!

Så hvilket resultatet er det vi jubler for? Den nye tariffavtalen innebærer at vi nå endelig får desentralisert lønnsdannelse. Fortsatt skal både Fellesbestemmelsene og størrelsen på den sentrale lønnsrammen for oppgjøret forhandles sentralt, men det meste av pengene skal fordeles lokalt.

Allerede i år skal 75 % av midlene legges ut til lokale forhandlinger, hvilket er historisk høyt. Det beste ved avtalen er imidlertid at dette ikke skal være en engangsforeteelse, men at økonomien i kommende oppgjør skal forhandles lokalt, kanskje i sin helhet. Dette gir de lokale partene en forutsigbarhet, i tillegg til personalpolitisk handlingsrom og fleksibilitet.

Det må også nevnes at «taket» på rammer og spenn nå blir borte, slik at det ikke lenger finnes begrensninger oppad innenfor de enkelte stillingskodene. Dette er gode nyheter for de av våre medlemmer som ikke får lønnsopprykk fordi det ikke er rom for dette i stillingskoden deres. Forhandlingsnivået blir virksomhetsnivået, og det vil være opp til dette nivået å delegere forhandlingsmyndigheten innenfor sitt område.

Ikke alle er like glade som Akademikerne medlemmer for denne endringen i forhandlingssystemet. LO har eksempelvis hevdet at man nå har mistet streikeretten. Dette er ikke riktig, for den har vi fortsatt i forhold til sentrale elementer som de økonomiske rammene for oppgjøret og Fellesbestemmelsene. Vi har heller ikke tidligere kunnet streike på lokale forhandlinger eller justeringsforhandlinger.

I årets oppgjør har vi endelig oppnådd det vi har arbeidet for helt siden Akademikerne ble opprettet for 19 år siden. Den som venter på noe godt, venter ikke forgjeves!

Gatejuristen mener Kristian Andenæs bør få Rettssikkerhetsprisen

Gatejuristen har nominert professor Kristian Andenæs til Rettssikkerhetsprisen 2016.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

20. april gikk fristen ut for å nominere kandidater til den årlige Rettssikkerhetsprisen. Prisen deles ut under Rettssikkerhetskonferansen 27. september. Det pleier ikke å være kjent hvem som er nominert – det er bare prisvinneren som offentliggjøres. Men i år er det i alle fall klart at professor Kristian Andenæs er blant de nominerte. Det forteller Gatejuristen på sin nettside. Gatejuristen har nemlig nominert Andenæs på grunn av hans engasjement for svake gruppers rettsstilling.

– Slik vi ser det finnes det få, om noen, innen academia som gjennom de siste femti årene har utrettet mer for svake gruppers rettsstilling generelt enn Andenæs, skriver Gatejuristen.

Rettssikkerhetsprisen er opprettet av Norges Juristforbund og ble første gang utdelt i 2006. Formålet er å rette fokus mot rettssikkerhet for alle og i alle deler av samfunnet. Prisen skal vise at rettssikkerhet kontinuerlig må underbygges og utvikles som en forutsetning for rettsstaten og demokratiet.

I fjor var det Fakhra Salimi og MiRA-senteret som fikk prisen og året før var det Advokatforeningens aksjons- og prosedyregruppe i utlendingsrett.

Andre vinnere er Asbjørn Kjønstad, Juridisk rådgivning for kvinner, Jushjelpa i Midt-Norge, Juss-Buss, Jussformidlingen og Jushjelpa i Nord-Norge, Tore Sandberg, Carsten Smith, Ada Sofie Austegard og Stine Sofies Stiftelse, Gatejuristen (Cathrine

Professor Kristian Andenæs er blant de nominerte til Rettssikkerhetsprisen.

Moksnes), Trygve Lange-Nielsen og Anders Bratholm.

Det er ikke kjent hvilke andre kandidater juryen har til vurdering i år, men Juristforbundet forteller om stort engasjement rundt prisen.

– Vi har fått en god del nominasjoner, og det ser ut til å være mange spennende kandidater blant dem. Alle kandidater er utredet av en annen person enn juryens sekretær og presentert på en ensartet måte for å lette juryens arbeid. Juryen vil vurdere kandidatene hver for seg og innstille tre kandidater til finalen. Deretter møtes juryen i plenum for å velge årets prisvinner blant navnene på alle finalelistene. Prisen deles ut på Rettssikkerhetskonferansen 27. september, forteller Jan Lindgren, juryens sekretær og fagsjef for informasjon i Juristforbundet.

– Anerkjennelse

Gatejuristen mener pris til Kristian Andenæs, som nylig har gått av med alderspensjon, vil være en anerkjennelse og honnør av det arbeidet han har nedlagt gjennom sin juridiske karriere.

– Vi har fått en god del nominasjoner, og det ser ut til å være mange spennende kandidater blant dem, sier Jan Lindgren i Juristforbundet.

– Andenæs har gjennom nærmere et halvt århundre vært en sentral skikkelse ved opprettelsen og driften av flere lavterskel rettshjelptiltak, slik som Juss-Buss og Gatejuristen. Han har også i samme periode veiledet studenter og doktorander innen fagene rettssosiologi, sosialrett og utlendingsrett, skriver Gatejuristen.

Prisen er en pengesum på 75 000 kroner og deles ut til én eller flere personer, en institusjon eller en organisasjon som i løpet av foregående år eller over lenger tid har utmerket seg i sitt arbeid eller virke ved å:

- Styrke rettssikkerhet og likhet for loven innenfor sitt virkeområde.
- Arbeide for rettsstatlige prinsipper, ytringsfrihet, likeverd, menneskerettigheter og trygghet for personlige krenkelser.
- Bidra til økt forståelse for og innsikt i lov- og regelverket.
- Bidra til mer effektiv saksbehandling og sikrere beslutninger gjennom utnyttelse av juridisk kompetanse.

Gode råd gir konfirmanten god råd

Benytt anledningen til å gi ungdommene en økonomi-opplæring. Det kan de tjene godt på.

Av Maria Setsaas, forbrukerøkonom i Danske Bank

Tall fra Danske Bank viser at en av tre konfirmanter ventet å få over 20 000 kroner i gave. Med

økt press på unge fra sosiale medier og fokus på vellykkethet, moter og utseende, er det lett for mange å bruke gavekronene i butikker eller på nett-handel. Luksusvesker, dyre reiser, og teknologi er noe av det vi ser unge i dag ønsker seg og bruker penger på.

Selvsagt er det lov å unne seg noe nytt etter den store feiringen, enten det er klær, spill eller en ny iPhone, men det meste bør spares. Forvaltning av konfirmasjonspenger er en fin måte for unge å lære om sparing- og investeringsmuligheter.

Økonomiopplæring

En grunnleggende forståelse for sparingmulighetene kan gi konfirmanten god avkastning på sikt. Mens fond har høyere forventet avkastning enn vanlig banksparring, er det også høyere risiko. For ungdommer, er banksparring en god måte å starte egenkapitaljakten. Banksparring gir en forutsigbar avkastning og kan være avgjørende i realisering av boligdrømmer. Høye boligpriser og strenge krav til egenkapital gjør at tidlig sparing er enda viktigere enn før.

Formålsrettede pengegaver er fint. For eksempel, kan pengegaven være en del av en sparingsplan til utdanning eller bilsertifikat. Med store summer mellom hendene på konfirmasjonsdagen bør de unge ha en plan for hva kronene skal gå til.

BSU er veldig bra, men hvis konfirmantens inntekt er under 69 000 kroner vil du ikke få nyttiggjort deg av skattefradraget. Da er det bedre å sette størstedelen av konfirmasjonsgaven på en sparekonto med høy innskuddsrente. BSU-sparingen kan starte når konfirman-

ten tjener nok til å benytte skattefordelen.

Konfirmasjon eller bryllup?

Norske konfirmasjonsbudsjetter har økt de seneste årene. De fleste familier bruker mellom 20 000 og 30 000 kroner på feiringen, men noen budsjett ligger godt opp mot 50 000 kroner. Konfirmasjonen er en stor enkeltkostnad. Mange familier føler et økt press på å bruke store summer. Hos noen begynner det nærmest å ligne bryllupsbudsjett. Finn kreative løsnin-ger på å holde kostnadene nede.

Tips til å senke konfirmasjonskostnadene:

- Bunad – mange selger pent brukte bunader på sider som finn.no eller på bruktbutikker. Dette kan være et godt alternativ til å kjøpe en ny bunad.
- Festlokale – det billigste er å være hjemme, men trenger man mer plass går det ofte an å leie lokaler eid av idrettslag, borettslag eller speiderhus til en rimelig penge. Hvis konfirmasjonen blir holdt på et hotell, går det an å ta med egne kaker og selv ordne med bordpynt, lys, bordkort, etc.
- Spleiselag – konfirmasjonen er en samling av nærmeste familie og venner som gjerne får glede av å bidra med forskjellige matretter eller desserter. Det går også an å låne ting som bord, stoler, duker, servise og glass.
- Takkekort – i dagens digitale verden er det både enkelt og akseptert å sende takkekort på e-post. Det er mange flotte alternativer som er gratis eller mye billigere enn vanlige kort. Så sparer man jo også på frimerker.
- Fotograf – be familiens hobbyfotograf dokumentere feiringen med et digitalt kamera. Det går også an å legge ut engangskameraer på bordene slik at gjestene kan ta bilder i løpet av dagen som du senere fremkaller, eller lage en «hashtag» for dagen slik at alle bildene på sosiale medier samles på et sted.

Kilder: TNS Gallup for Danske Bank og Konfirmasjonsweb.no

Av Ragnhild Bø Raugland,
senioradvokat MNA/
fagsjef juridiske tjenester

Urolig arbeidsmiljø i åpent kontorlandskap

Forstyrrelser og uro i åpne kontorlandskap er et gjentakende problem i norsk arbeidsliv. I Juristforbundet får vi jevnlig henvendelser om dette. Vi også kjent med at det er mange medlemmer som plages av uro i åpne landskaper, men som aksepterer at det er en del av arbeidshverdagen. Spørsmålet berører både rettslige og faktiske problemstillinger.

Rettslig grunnlag

Den rettslige innfallsvinkelen er arbeidsmiljølovens kap 4 som stiller krav til et gjennomgående, forsvarlig arbeidsmiljø. Historisk og lovteknisk er hovedhensynet bak bestemmelsene knyttet til fysisk fare. Bestemmelsene er forsøkt tilpasset dagens arbeidsforhold, uten at noen av lovens bestemmelser retter seg direkte mot åpent kontorlandskap. Lovens hovedregel i § 4-1 fastsetter imidlertid at «Arbeidsmiljøet i virksomheten skal være fullt forsvarlig ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av faktorer i arbeidsmiljøet som kan innvirke på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd». Ved planlegging og utforming av arbeidet skal det legges vekt på å forebygge skader og sykdommer, jf § 4-1, nr 2. Likeledes har aml § 4-4 krav til det fysiske arbeidsmiljøet, bla. ved at fysiske arbeidsmiljøfaktorer som bygningsmessige forhold, støy o.l. skal være fullt forsvarlig ut fra hensynet til arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd.

Det er også øvrige bestemmelser i kapittel 4 som gir anvisning på standard regulering innenfor dette tema. Aml §§ 4-1 og 4-4 er ikke uttømmende regulert i loven. Reglene må tilpasses de faktiske forhold. I tillegg til lovens bestemmelser, er det gode grunner, «reelle hensyn», som begrunner et krav eller et ønske om et roligere arbeidsmiljø. Det er et gjennomgående problem med åpne kontorlandskap at det fort blir forstyrrende støy og uro i lokalet. Dette påvirker

både konsentrasjon og arbeidsleveranse, og som over tid kan medføre helseplager. Utover rent støy, ligger også en begrensning for hva man som kollega har behov for å vite noe om. Informasjon som ikke vedkommer arbeidsoppgavene, typisk kollegaers privatliv, høy latter, unødvendig snakk, bør begrenses. Det samme gjelder spising og generell forstyrrende adferd.

Det er imidlertid ikke bare ulemper med et åpent kontorlandskap. Det har, på tross av forstyrrende uro, også sine fordeler. Mange opplever det som lettere å ta kontakt med kollegaer om arbeidsrelaterte forhold. Særlig blir det påpekt at det er enklere å få en aktiv opplæring og informasjonsutveksling når man ikke blir stoppet av lydtette kontorvegger.

Faktisk tilrettelegging – retningslinjer

Arbeidsgiver har et ansvar for å organisere og lede arbeidet slik at det ivaretar lovpålagt og praktiske vernebehov, innenfor en generell og rimelig grense. Normalt gjøres dette ved at virksomheten fastsetter føringer eller retningslinjer for prat, samarbeid og samhandling i åpne kontorlandskap. Vanlig praksis er at om det skal prates, så skal dette skje med lav stemme. Det bør fortrinnsvis kommuniseres utenfor landskapet, for eksempel i et møterom eller et fellesrom. I de fleste kontorlokaler finnes det i dag egne rom/kabiner som kan benyttes til telefonsamtaler og andre samtaler. Slik loven er formulert, er dette arbeidsgivers ansvar. Dette samsvarer også med det faktiske arbeidslivet. Når det gjelder private forhold, bør disse samtalene holdes utenfor et åpent kontorlandskap.

Retningslinjer for arbeid og samhandling i åpne arbeidslokaler vil i de fleste virksomheter være gjenstand for drøftinger mellom ledelsen, de tillitsvalgte og verneombudet. Prosedyrer for dette finnes i arbeidsmiljølovens kapittel 7 om arbeidsmiljøutvalg, samt kapittel 6 om verneombud. I tillegg vil virksomheten normalt ha en intern personalhåndbok som gir føringer for samarbeidet og dets innhold. Et råd kan i denne sammenheng være at tema rundt åpent landskap med jevne

mellomrom settes på dagsorden, for eksempel i arbeidsmiljøutvalget.

Utover de generelle bestemmelsene som er vist til her, kan det være aktuelt med personlig/individuelle tilpasning for den enkelte arbeidstaker. Dette følger av prinsipper om arbeidsgivers tilretteleggingsansvar, samt arbeidsmiljølovens § 4-6. Bestemmelsen gjelder direkte ved sykdom, men det er ikke noe i veien for at det tilrettelegges for det går så langt. En typisk individuell

tilpasning kan være en hjørneplass, en god skjermvegg, vindusplass, bruk av hjemmekontor eller rett og slett cellekontor, eventuelt hvor dette deles med en eller to andre.

Vi ser at enkelte arbeidsplasser benytter øreklokker for å gi en den enkelte arbeidsro. Dette er for mange en ubehagelig og lite tilfredsstillende måte å jobbe på. Denne type avskjerming kan brukes som en avlastning. Det bør da bekostes av arbeidsgiver. En tilpasning for arbeidstaker innenfor

rammene i avsnittet her, vil nødvendigvis måtte bli vurdert ut i fra at den enkelte må være forberedt på å tåle noe lyd i et kontorlokale av denne typen.

For det tilfellet at forstyrrelser i arbeidsmiljøet fører til graderte plager, vil vi anbefale at det tas kontakt med tillitsvalgte eller verneombudet, og at man sammen med en av disse får råd og hjelp for hvordan dette best kan løses. Juristforbundets Advokatkontor kan også bistå deg.

Åpenhet og bevissthet omkring HR-enhetens rolle

I vår kontakt med medlemmer og deres arbeidsgivere, møter vi som medlemmenes representanter på virksomhetens personalansvarlige, dvs HR-enheten eller personalavdelingen. Vår erfaring er at en god personalrådgiver kan gjøre en stor forskjell for hvordan saken håndteres, og ikke minst hvordan den oppleves fra arbeidstakerens side. Intensjonen bør etter vårt syn være å få begge parter med på en fornuftig løsning.

Kompetanse

Den personalansvarlige bør ha god og bred kompetanse om lover og regler innenfor det arbeidsrettslige området. Vel så viktig er kanskje det å ha personlige egenskaper som passer med rollen. Det kan være evnen til å lytte, evnen til å anvende rettsreglene på et praktisk forhold, samt en god porsjon relasjonskompetanse. Den personalansvarliges balansering av saken, kan i samarbeid mellom leder og arbeidstaker, være en pådriver for å få en konfliktfylt sak over

i et konstruktivt spor, hvor begge parter føler at de blir lyttet til.

HR-enhetens rolle

Hvilken rolle personalansvarlig skal ha i den enkelte virksomhet, bør være vurdert og derav kommunisert ut til alle ansatte. Hvilken rolle man skal ha, kan variere fra type sak. Mest praktisk er at dette fremgår av et personalreglement e.l. Dersom det er en uttalt rolle at HR-enheten i hovedsak skal være arbeidsgivers støttefunksjon, er vårt råd at denne begrensingen i rollen fremkommer tydelig. Dette gjør at vi som møter HR-enheten fra arbeidstakerens side, kjenner til enhetens innfallsvinkel og mandat.

For det tilfellet at personal opptrer i rollen som støttefunksjon for arbeidsgiver, er vår erfaring at dette gir en mindre smidig rolle for den enkelte HR-ansatte. Arbeidsgivers interesser blir styrende for rådene som gis og dette påvirker deres anbefalinger og pålegg. Dette bidrar ikke nødvendigvis til å skape tillit og forståelse fra arbeidstakeren side. Saken kan fort få en negativ utvikling. En uheldig opplevelse av denne typen får ofte følger for den ansattes arbeidsinnsats, motivasjon og helse. For å ivareta arbeidstakeren i disse tilfellene,

bør vedkommende oppfordres til ha med sin tillitsvalgte.

Håndteringen fra den personalansvarlig kan, som nevnt innledningsvis, bli avgjørende for en ryddig saksbehandling og et godt resultat. Den personalansvarlig vil være en positiv ressurs for virksomheten, uten at det trenger å gå på bekostning av tilliten til ledelsen eller styrende funksjoner. Utfordringen fra virksomhetens side blir å gi personal tilstrekkelig fullmakt i sine roller, så de får det nødvendige spillerom for å finne gode løsninger.

Råd og bistand fra Juristforbundet

Juristforbundet tilbyr sine medlemmer juridisk rådgivning og bistand innenfor arbeidsrettslige spørsmål. Kommer du som medlem i en vanskelig situasjon på arbeidsplassen, er det bare å kontakte Juristforbundets advokater.

Kontakt

Sentraltbord: 40 00 24 25
E-post: advokat@juristforbundet.no

Universitetet i Oslo

UiO : **Det juridiske fakultet**

Sverre Flaatten

Høyesteretts lenker

– Straffeutmåling i etterkrigstiden: en fortolkning med utgangspunkt i vinningslovbrudd

Etterkrigstiden er preget av endringer i kriminalitetsbilde og synet på straffens funksjon. Endringene er så store at toneangivende sosiologer og kriminologer beskriver utviklingen som en legitimitetskrise.

For å forstå denne utviklingen har samfunnsvitere tradisjonelt studert lovbyggere og det registrerte kriminalitetsbilde, eller studert

fengsler og fangetall. Mindre oppmerksomhet har blitt viet domstolen. Det manglende fokus på domstolen er uheldig, da domstolen er en sentral sosial bærer av straffens begrunnelser.

I avhandlingen «Høyesteretts lenker» analyseres Høyesteretts straffeutmålingsbegrunnelser over tid i et sosiologisk perspektiv. Utgangspunktet for fortolkningen er dommer som omhandler vinningskriminalitet i perioden 1955–1960 og 2009 fram til 2013. Avhandlingen presenterer fortolkning av endringer i Høyesteretts straffebegrunnelser i nyere tid, og hvordan domstolens bruk av straffebegrunnelser kan forstås sosiolo-

gisk. Særlig oppmerksomhet vies Høyesteretts samfunnsforståelse, ulike former for interesseavveininger i begrunnelsene for straffeutmålingen, og hvordan og hvilken måte disse avveiningene har endret seg over tid.

Avhandlingen er skrevet inn i en klassisk sosiologisk teoritradisjon. Av særlig betydning er forfatterskapene til Max Weber, Niklas Luhmann og Jürgen Habermas, hvis begrepsbruk oversettes til norsk sosial- og samtidshistorie.

Master i Kriminologi Sverre Flaatten forsvarte sin avhandling for graden ph.d. 24. mars 2015.

RETTSHISTORISK FORENING

I samarbeid med Norsk Arbeidsrettslig Forening inviterer vi til foredrag av Gudmund Hernes over temaet

Det store bildet. Utviklingen av trepartsmodellen fra 1. Mosebok til Nils Dalseide

Torsdag 2. juni 2016

kl. 17.00–19.00

Folkets Hus, Youngs gate 11, Oslo

I tilknytning til møtet avholdes ekstraordinært årsmøte i Rettshistorisk Forening.

I samarbeid med Norsk Arbeidsrettslig Forening er det mulig å melde seg på middag etter foredraget. Nærmere informasjon kommer senere.

Gudmund Hernes er professor II ved Handelshøyskolen BI og forsker ved forskningsstiftelsen Fafo. Han har utgitt en rekke bøker og arbeider for tiden med en innføringsbok i politisk økonomi. Hernes er tidligere kirke-, utdannings- og forskningsminister i perioden 1990–95, og helseminister 1996–97.

Grønt lys for hjemmesoning

Har tiden endelig kommet for at Norge skal følge etter de andre skandinaviske landene og utvide dagens fotlenkeordning? Juss-Buss har i en årrekke jobbet med innsatte i norske fengsler. Gjennom vår saksbehandling har vi sett hvordan et fengselsopphold har negative innvirkninger på blant annet en persons jobb, gjeld, familie og vennekrets. Et fengselsopphold kan ikke sees isolert som en frihetsberøvelse, men må sees i sammenheng med alle følgene det har for personens liv, også etter løslatelse.

I våre naboland brukes elektronisk kontroll i større grad enn i Norge. I Sverige, Danmark og Finland er ordningen slik at domfelte kan søke om soning med fotlenke inntil seks måneder. Sverige innførte seks månedersgrensen i 2005, Finland i 2006 og Danmark i 2010. I Norge er det derimot slik at domfelte bare kan søke om soning med fotlenke i inntil fire måneder, og denne ordningen ble førstes landsdekkende i 2014. Nå er det på tide for Norge å følge våre nabolands eksempler ved å ta i bruk elektronisk kontroll oftere og lenger enn vi gjør i dag.

En ny rapport fra Vista Analyse, gjennomført på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet, konkluderer med at det er naturlig å vurdere å utvide ordningen med fotlenkesoning med elektronisk kontroll (se «Evalueringsrapport om soning med fotlenke» 09.03.2016). Rapporten viser at det er mindre tilbakefall til kriminalitet blant de som soner med elektronisk kontroll enn de som soner i fengsel. Undersøkelsen er gjort ved å sammenligne to tilsvarende grupper, hvor den ene gruppen soner i fengsel og den andre soner med elektronisk kontroll. Rapporten viser at «soning med elektronisk kontroll tendere[r] til å ha en positiv virkning på tilbakefall og da særlig for grupper som i utgangspunktet har høy sannsynlighet for tilbakefall».

Pernille Jovall

Det blir vist til flere elementer som bidrar til lavere tilbakefallsrisiko blant de som soner med elektronisk kontroll. For eksempel har fanger som soner under elektronisk kontroll betalt arbeid under soningen, og de kan ha meningsfylt frivillig arbeid. Dette betyr at de også har faste rutiner, og et mer strukturert liv. Soning under elektronisk kontroll gir også bedre forutsetninger for godt samvær med familie under straffegjennomføringen. Fangene unngår også noen grad stigmatiseringen som er vanlig etter lovbrudd, ved at de opprettholder relasjoner i arbeidslivet og i hjemmet.

Disse elementene er gode for den domfeltes framtid fordi de minsker risikoen for nye lovbrudd.

I tillegg viser rapporten at «elektronisk kontroll for dagens målgruppe er et samfunnsøkonomisk lønnsomt tiltak når en sammenlikner med soning i fengsel». Samfunnet får frigjort ressurser fra fengselsinstitusjonen som nå kan brukes på andre måter. I tillegg kan fangene opprettholde lønnet arbeid under soning, som vil gi det offentlige skatteinntekter.

Rapporten kan vise til en kostnadsinnsparing som er tilnærmet fast per dag. Det er derfor mer lønnsomt med fotlenkesoning jo lenger soningen er. Det vil derfor være lønnsomt å

lempe på maksimumskravet til soningens lengde, og utvide ordningen til for eksempel å omfatte dommer på 6 måneder, slik som det gjøres i nabolandene våre.

Justisminister Anders Anundsen kommenterte rapporten i et intervju til TV2, hvor han uttalte at regjeringen vil utvide ordningen til å omfatte flere domte, men han er skeptisk til en utvidelse om vil omfatte flere voldsdomte og overgrepdomte.

Etter dagens ordning er hovedregelen at voldsdomte skal sone i fengsel. Det skal likevel foretas en helhetsvurdering, og det er gjennom den at flere voldsdomte likevel kvalifiserer seg til å sone med elektronisk kontroll. 12 % av de voldsdomte i 2013 sonet hele eller deler av dommen med elektronisk fotlenke. Erfaringene er at elektronisk kontroll fungerer godt også for voldsdomte.

Det blir påpekt i rapporten at enkelte ofre vil ha ulemper av ordningen, men denne ulempen vurderes som liten.

Rapporten viser det vi i Juss-Buss allerede visste: Det lønner seg å utvide ordningen med elektronisk kontroll, både for domfelte, pårørende og samfunnet. Vi mener det er på høy tid å ta kunnskapen på området på alvor og utvide ordningen med soning med elektronisk kontroll i Norge.

Pernille Jovall, Juss-Buss

Kunsten å si opp

Du har ønsket deg ny jobb, og nå har du fått tilbud om en ny jobb du veldig gjerne vil ha. Det er bare det at du synes det er så vanskelig å si opp jobben du har. Du har bestemt deg, men det er allikevel slik at du gruer deg.

Av Inger-Christine Lindstrøm,
karriererådgiver
i Juristforbundet

En kjent følelse for mange. Her er en liste med tips du kanskje kan ha nytte av i en slik situasjon:

- La din nærmeste leder være den første som får vite at du har fått tilbud om ny jobb. Vent til du har fått det skriftlige tilbudet
- Les gjennom arbeidsavtalen din. Frister og andre forhold du må ta hensyn til?
- Forbered hva du vil si, skriv det ned for deg selv og øv om du mener du behøver det. Gå rett på sak. Har du bestemt deg, så har du bestemt deg.
- Om du har delt informasjon med kolleger eller andre underveis, be om full diskresjon inntil din leder har fått informasjonen fra deg.
- Din leder og du blir enige om hvordan nyheten skal komme ut i organisasjonen
- Det er helt ok å be din nye arbeidsgiver om å få noen dager før du takker ja til den nye jobben
- Benytt deg av muligheten til å få en kostnadsfri gjennomgang av den nye arbeidsavtalen din hos Juristforbundets advokatkontor.
- Skriv en skriftlig oppsigelse. Takk for samarbeidet og de positive erfaringene du har gjort deg i jobben.
- Du er ikke illojal fordi du slutter. Arbeidsgiver kommer til å klare seg uten deg. Helt sikkert.
- Ledere og kolleger og andre involverte kan synes det er trist at du slutter, men samtidig glede seg på dine vegne.
- Du kan også synes at det er trist samtidig som du gleder deg (og kanskje til og med gruer deg litt) til den nye jobben
- Snakk heller om hva du ser frem til å jobbe med, enn hva du er glad du er ferdig med (om det er slik du opplever det). I alle fall når du er på jobben
- Takk referansene dine for deres bidrag
- Vær på tilbudssiden overfor nåværende arbeidsgiver når det gjelder avslutning og overføring av oppgavene dine. Vær hensynsfull og

omtenksom overfor de som skal overta dine oppgaver

- Gjør en god jobb også i oppsigelsesperioden. Det skylder du deg selv, kollegaene dine og ledelsen
- Takk ja til den rituelle avslutningen på jobben. Hold gjerne en liten «takk for meg» tale.
- Det at du synes det er trist betyr ikke at du har valgt feil
- Du vil sannsynligvis klare å holde kontakten med favorittkollegaene dine selv om du slutter.
- Få oversikt over alt det praktiske. Det tar gjerne litt tid å rydde seg ut av en jobb. Sjekk for eksempel at du ikke har (gamle) jobb-mailadressen til som brukernavn på LinkedIn
- Prøv å få lagt inn noen fridager mellom gammel og ny jobb om mulig

Det er spennende å møte en helt ny arbeidshverdag. Det koster litt å gå fra noe du er vant til og over til noe nytt. Samtidig så vokser du på det. Tenk på at din nye arbeidsgiver gleder seg til du kommer på plass. Hold gjerne litt kontakt med dem i oppsigelsesperioden. Kanskje kan du komme innom en dag før du starter for å få en litt myk overgang? Lykke til med en ny fase i karrieren.

Neste utgave av Juristkontakt kommer 22. juni.

Annonsefrist 10. juni

Ring: 918 16 012 eller e-post: perolav@07.no

Her finner du både de juridiske fagartiklene og meningsytringer / debatt om jus, politikk og samfunn. Juristkontakt oppfordrer alle lesere til å delta. Enten du ønsker å dele en fagartikkel med andre eller du har en mening å ytre. Både små og store temaer er interessante. Send gjerne med et foto av deg selv. Juristkontakt tar forbehold om at svært lange innlegg må forkortes.

Innlegg sendes med e-post til omg@juristkontakt.no

Rettssikkerhet

// **Å erkjenne feil hos andre er ingen sak. Sine egne innrømmer man derimot nødig**

Kvalitetskultur eller innbitt ufeilbarlighet?

■ Av Fredrik S. Heffermehl

Alle begår vi feil, hele tiden. Små feil, store feil, i alle aldre og yrker, som enkeltpersoner, som institusjoner. Vi må gi rom for forståelse og tilgivelse og vi må innse at feil kan komme til nytte. De er råvare for forbedringer om man vet å bruke dem systematisk. Prestisje og ufeilbarlighet, derimot, avskjærer fra å gjøre seg nytte av feil.

Er rettsvesenet opptatt av å gjøre seg nytte av feil? Da Justisministeren nylig oppnevnte et utvalg som skal vurdere om påtalemyndigheten «har riktig kapasitet og kompetanse» ble intet sagt om uriktige dommer som tidssluk. Trenger ikke rettsvesenet en kultur for kvalitetsutvikling med gode rutiner for kontinuerlig å samle inn, analysere og bruke erfaringer systematisk?

Det kan virke som en drøy påstand at rettsvesenet heller tildekker feil enn å lære av dem. Men hva skjedde i Liland-saken, Fritz Moen, Tveiten-saken? Riksadvokat og statsadvokater kjempet innbitt mot gjenopptakelse. De brukte enorme ressurser lenge etter at de burde ha kommet i stor tvil om dommen var riktig – lenge etter at det var blitt deres embetsplikt å sørge for gjenopptakelse og omgjøring.

– Er rettsvesenet opptatt av å gjøre seg nytte av feil?, spør Fredrik S. Heffermehl.

En svikt i rettsvesenets forhold til feil, er både bekreftet og plausibelt forklart av Ole Krarup, juridisk professor i København. Han skrev i 1996 at en serie av saker påfallende ensartet hadde vist hvordan «... motvilje mot å erkjenne og rette tidligere begåtte feil, fører til katastrofale resultater. Å erkjenne feil hos andre er ingen sak. Sine egne innrømmer man derimot nødig; hvis «man» er en person med makt, politimann, aktor, dommer, er det meget vanskelig. Og hvis «man» ikke er en enkeltperson, men et helt system, hvis enkeltaktører er innbyrdes avhengige av hverandres reaksjoner og gjensidige forventninger, er det nærmest umulig.»

Feil er ikke bare pinlige, ifølge Krarup er de prinsippstridige. Det som starter som små feil øker på, «flere og flere beviser skal forvanskes og manipuleres for at resultatene skal passe. Det avgjørende i straffeprosessen blir ikke sannheten, men jakten på

en bekreftelse av myndighetenes tidligere forestillinger om skyld. Selv om de opprinnelige feil er innlysende for enhver utenforstående, har de brent seg fast som fordommer hos myndighetene. Det som opprinnelig var en tilfeldig feil kan i prosessens løp eskalere til et forsettlig overgrep.»

I saker hvor tiltalte har lidd nederlag igjen og igjen er det mange som mener at de mange avgjørelser viser at dommen er riktig. Men, kanskje er det motsatt. Professor Krarup mener at «systemene lukker sig rundt feilene som etterhvert forvandler sig til overgrep, og jo mer graverende de er, jo sterkere virker lukkemekanismene. Gang på gang opplever man at politifolk, aktorer, dommere og legdommere lukker øynene for selv åpenbare motsigelser.»

Og jo mer graverende overgrepene er, jo sikrere er det at vi får endeløse strider om gjenopptakelse som sluker tid og ressurser. I en slik grad at det får en side til finansministerens kamp for å sikre at skattepengene kommer fellesskapet til gode. Når tjenestemenn tildekker gamle feil er det misbruk, egentlig et underslag, av ressurser som skulle gått til vern mot kriminalitet.

Har vi så et læringsvillig rettsvesen? Vi har i det seneste tiåret fått flere bøker om påtalemyndigheten, domstolene og Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker, og det er arrangert fag- ►

lige seminarer og debattmøter om feil og svikt i metodene for bevisvurdering. Etatene har i liten grad vært til stede og deltatt i debattene.

Behovet for å bedre juristenes kompetanse var tema da Kåre Willoch i en artikkel fra 2004 satte «alvorlige spørsmålstegn ved juristers utdannelse og dømmekraft.» Rettsapparatet hadde i flere saker ansett krybbedøstiltfelle i samme familie som helt usannsynlig, de hadde i sak etter sak sett bort fra arvelige faktorer som en mye mer nærliggende forklaring enn en sterkt utbredt trang til å myrde egne barn.

Da Stortinget i 2003 opprettet Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker forutsatte de folkevalgte en etterkontroll etter noen år for å studere hvor godt den nye ordningen fungerte. De folkevalgte skjønte at erfaringer er til for å brukes, men i praksis ble etterkon-

trollen, da den endelig kom, et nokså halvhjertet pliktløp. Man må kunne undres om gruppen, ledet av professor Ulf Stridbeck, mer så det som sin oppgave å bekrefte at alt var i orden enn å avdekke feil. De omstridte avgjørelsene fra kommisjonen ble ikke drøftet grundig nok i gruppens rapport. Det var publisert en rekke fagartikler om kommisjonen, i både presse og fagpresse. Kritikken i disse artiklene, skrevet av fagfolk med erfaring og innsikt, burde selvsagt ha fått en sentral plass, som flyting start til en god og nyttig rapport om erfaringene. I stedet ble de tiet i hjel.

I 2008 var det Justisministeren selv som ble tilbudt ny innsikt. Hele 267 ledende kapasiteter innen naturvitenskap sendte et brev om faren for feil og misforståelser i møtet mellom jus på den ene siden og medisin og naturvitenskap på den annen. Brevet omhandlet

«effektivitet og ressursbruk for påtalemyndigheten og systemet som helhet» – altså selve kjernen i hva det nye utvalget skal se på. Brevet ledet ikke til noe.

Tiden må nå være inne for å ta på alvor det tilbudet om å bidra som fagfolkene ga i 2008. Feil er oftest tilgivelige, uvilje mot å rette dem er mye alvorligere. Om folk får erfare at svære myndighetsovergrep kan ramme alle, og at man er fullstendig vergeløs, står tilliten i fare.

Det nye utvalget, ledet av Tor Langbach, har all grunn til å tenke nøye over om Krarup kan ha rett i at rettsvesenet er ridd av en ufeilbarlighetskamp som sperrer for normal feilretting og en moderne, lærende bedriftskultur. Dette er trolig det beste bidrag utvalget kan gi til vesentlig bedre kapasitet, kompetanse – og rettsikkerhet.

DEN HØYERE PÅTALEMYNDIGHET

Den høyere påtalemyndighet består av Riksadvokatembetet, 10 regionale og ett nasjonalt statsadvokatembete, samt statsadvokatene ved Økokrim. Vår etat har omkring 175 ansatte, hvorav 106 er statsadvokater. I tillegg er det 19 statsadvokater ved Økokrim. Den distriktstvis organisering av vår etat er under nærmere vurdering med utgangspunkt i politireformen. Riksadvokaten og statsadvokatene har den overordnede faglige ledelse av straffesaksbehandlingen i politidistriktene. Den høyere påtalemyndighet skal gjennom sin fagledelse av politiet og egen straffesaksbehandling bidra til å redusere kriminaliteten i Norge.

Vestfold og Telemark statsadvokatembeter

Embetsleder

Fast stilling

Ved Vestfold og Telemark statsadvokatembeter er det ledig stilling som embetsleder/førstestatsadvokat med snarlig tiltredelse.

Spørsmål om stillingen kan rettes til riksadvokat Tor-Aksel Busch eller assisterende riksadvokat Knut Erik Sæther, telefon 22 47 78 50.

Se fullstendig tekst og send søknad elektronisk via www.jobbnorge.no (ID 125311).

Søknadsfrist 6. juni 2016.

Nordland statsadvokatembeter

Statsadvokat

Konstitusjon

Ved Nordland statsadvokatembeter er det ledig en konstitusjon som statsadvokat fra 1. oktober 2016 og med varighet inntil tre år.

Spørsmål om konstitusjonen kan rettes til førstestatsadvokat Geir Fornebo på telefon 75 51 95 50.

Se fullstendig tekst og send søknad elektronisk via www.jobbnorge.no (ID 125310).

Søknadsfrist 6. juni 2016.

Jurist

Ledig stilling som jurist i oppvekst- og levekår fagavdeling

Du skal sikre at fagområdet har nok kunnskap og kompetanse om gjeldende lovverk. I tillegg vil du gi bistand til tjenesteområdene i komplekse juridiske spørsmål.

stavanger.kommune.no/Jobb-og-karriere

STAVANGER KOMMUNE

Når du
annonserer
i Juristkontakt
blir din annonse
sett av cirka

20 000

Ring: 918 16 012
eller e-post:
perolav@07.no

JURIDISK UTREDER

(Utredet for den norske dommer; midlertidig ett år)

EFTA-domstolen i Luxembourg søker en juridisk utreder til dommer Per Christiansen.

Tiltredelse er ønskelig i andre halvår 2016 og er for en fast periode på 12 måneder.

Kvalifikasjoner for stillingen er norsk juridisk utdanning med gode karakterer, gjerne supplert med utdanning fra utlandet; relevant arbeids-erfaring, helst i minst to år og gjerne med EU/EØS-rett; norsk-kunnskaper på morsmålsnivå og meget gode engelskkunnskaper så vel skriftlig som muntlig (domstolens arbeidsspråk er engelsk).

Gode lønns- og arbeids-betingelser mv.

Interesserte bes fylle ut «EFTA Court application form» (tilgjengelig på EFTA-domstolens nettsider – under «the Court» / «Vacancies and Trainees») – og sende dette per e-post sammen med et kortfattet «letter of motivation» (på engelsk) samt kopi av vitnemål til joergen.reinholdtsen@eftacourt.int. Spørsmål kan rettes til juridisk utreder Jørgen Reinholdtsen på telefon +352 621 173 288 (mobil).

Frist: 30. mai 2016

Advokater/ advokatfullmektiger

Vi søker 2 advokater/advokatfullmektiger – 1 til kontoret på Elverum og 1 til kontoret på Hamar.

Søknadsfrist: 15.06.2016

Søknad sendes til
ostby-deglum@consensus.no

Se mer info på
www.juristkontakt.no/stillinger

Advokatfirmaet
Consensus
www.consensus.no

Når du
annonserer
i Juristkontakt
blir din annonse
sett av cirka

20 000

Ring: 918 16 012
eller e-post:
perolav@07.no

Vi søker advokat/ advokatfullmektig

Salomon Johansen Drammen er et nyetablert kontor i vekst. Vi har et ungt, dynamisk og faglig sterkt miljø som tar mål av seg å bli et foretrukket kontor i en region som er i stadig utvikling. Hos oss vil nye advokater/advokatfullmektiger få muligheten til å være med på å bygge opp og skape et spennende kontor. Samtidig nyter avdelingen i Drammen fordelene av å være en del av et veletablert kontor i Oslo med 20 advokater.

Til kontoret i Drammen søker vi en advokat/advokatfullmektig. Fortrinnsvis ønsker vi oss kandidater med minst ett års yrkeserfaring.

Salomon Johansen Drammen har som målsetning å bygge opp en avdeling med et betydelig antall advokater med kompetanse på barne-, familie- og strafferett. Nyansatte vil gis mulighet til å delta aktivt i oppbygningen av denne avdelingen.

Kvalifikasjoner:

- Juridisk embetseksamen/ Master i rettsvitenskap.
- Noe relevant arbeidserfaring.

Personlige egenskaper:

- Selvstendig, strukturert og handlekraftig.
- Opptatt av å skape gode løsninger og resultater.
- Sosial, omgjengelig og evner å samarbeide med andre.

Vi tilbyr:

- Konkurransedyktige betingelser.
- Personlig og faglig utvikling i et spennende nyetablert og godt miljø i vekst.

Interesserte som ønsker nærmere opplysninger om stillingen kan henvende seg til kontorleder Fredrik Buchardt Werpen tlf. 92 88 70 20, evt. ved e-post til werpen@salomon-johansen.no

Skriftlig søknad med CV, vitnemål og attester sendes innen 1. juni via post til

Salomon Johansen AS Drammen
Engene 16
3015 Drammen

Eller på e-post til werpen@salomon-johansen.no

NORGES HØYESTERETT

Høyesterett er landets øverste domstol og har som hovedoppgave å arbeide for rettsavklaring og rettsutvikling.

Høyesterett har en juridisk utredningsenhet, hvor du får

- spennende juridiske arbeidsoppgaver innenfor et bredt saksfelt
- mulighet til faglig fordyping med fokus på kvalitet
- arbeide for noen av landets fremste jurister
- unik praksis for enhver juridisk stilling og videre karriere
- jobbe i et godt og trivelig miljø

UTREDERE I HØYESTERETT

I juridisk utredningsenhet er det ledig to til tre vikariater som utreder i ett år, med mulighet for forlengelse og for senere tilsetting i åremål på syv år.

Juridisk utredningsenhet består av 20 utredere i tillegg til leder, to nestledere og to protokollsekretærer. Enheten arbeider både for Høyesteretts ankeutvalg og for avdelingene i Høyesterett med prosessuelle og materielle spørsmål i saker fra alle rettsområder innen privatrett, offentlig rett og strafferett. Ved anke over dom tar utredningen for ankeutvalget sikte på å avklare om saken reiser prinsipielle spørsmål som bør behandles av Høyesterett. Anke over kjennelse og beslutning blir utredet med sikte på at ankeutvalget skal treffe en endelig avgjørelse i saken. I saker hvor det er gitt samtykke til ankebehandling, bistår utrederne under saksforberedelsen og i forbindelse med selve ankeforhandlingen. I tillegg har utredningsenheten oppdrag for justitiarius, dommerne og direktøren.

Stillingen som utreder krever svært gode juridiske kvalifikasjoner, herunder meget gode eksamensresultater. Det vil bli lagt vekt på evne til å kombinere grundighet og effektivitet, på god skriftlig fremstillingsevne og på samarbeidsevner.

Gode engelskkunnskaper er en fordel. Nyutdannede jurister kan også søke.

Praksis som utreder i mer enn to år er godkjent som praksis til advokatbevilling.

Stillingen som utreder er plassert fra lønnstrinn 50 til 80 (1434 rådgiver/1364 seniorrådgiver), alt etter kvalifikasjoner. Arbeidstiden følger normalarbeidstiden i staten.

Det er et personalpolitisk mål at arbeidsstaben skal gjenspeile befolkningssammensetningen generelt – også når det gjelder kjønn og kulturelt mangfold.

Det gjøres oppmerksom på at opplysninger om søkeren kan bli gjort offentlige selv om søkeren har bedt om ikke å bli ført opp på søkerlisten, jf. offentleglova § 25 andre ledd.

Nærmere opplysninger om stillingene kan fås ved henvendelse til utredningsleder Øistein Aamodt, nestleder Birthe Aspehaug Buset eller nestleder Chirsti Erichsen Hurlen på telefon 22 03 59 00.

Søknadsfristen er tirsdag 7. juni 2016. Søknaden sendes elektronisk via www.jobbnorge.no

GRATIS

Kurs, deltakelse og opphold i enkeltrom er gratis. Reiseutgifter dekkes etter billigste reisemåte.

Kurs for tillitsvalgte

Arbeidsrettslige temaer - del II

Målgruppe: Tillitsvalgte i alle sektorer – 5 plasser avsatt til ledere

Fra: Onsdag 12. oktober 2016 kl. 10.30
Til: Torsdag 13. oktober 2016 kl. 14.00
Sted: Støtvig Hotel, Larkollen

Kursnummer: 2016658
Påmeldingsfrist: 15. juni 2016

En mengde lover og andre bestemmelser regulerer arbeidstakernes rettigheter og plikter i arbeidsforhold. Kurset er oppfølging av det innledende kurset "Arbeidsrettslige tema I", og vi vil her gjennomgå sentrale enkelttemaer innen arbeidsretten som lojalitetsprinsippet, tillit, oppfølging av sykmeldte, praktiske forhold rundt mobbing, personvern og varslingsreglene.

På dette kurset vil vi ha fokus på:

- Gjennomgang av aktuelle lover og arbeidsrettslige rettsregler og prinsipper
- Tillitsvalgtes rolle i de enkelte sakene
- Lederansvaret

Kurset er tilpasset tillitsvalgte og ledere i alle sektorer. Det er reservert plasser for ledere på dette kurset. Det er ikke noe vilkår for deltagelse at man har deltatt på kurs i «Arbeidsrettslige tema I»

Forhandlingsteknikk

Målgruppe: Tillitsvalgte i alle sektorer

Fra: Torsdag 22. september 2016 kl. 10.00
Til: Fredag 23. september 2016 kl. 14.00
Sted: Quality Hotel Leangkollen, Asker

Kursnummer: 2016659
Påmeldingsfrist: 15. juni 2016

Et viderekomne-kurs for tillitsvalgte i alle sektorer. Det forutsettes at kursdeltakerne har noe forhandlingserfaring på forhånd. Hensikten med kurset er å utvide deltakernes teoretiske og strategiske forståelse av forhandlingsprosessen. Samtidig legges det vekt på at deltakerne skal få testet egne ferdigheter og utvikle disse videre.

Kurset vil veksle mellom komprimerte forelesninger og lengre praktiske øvelser. Teoridelen vil ta opp aktuelle forhandlingsteoretiske tema og praktisk forhandlingsteknikk. Det legges opp til mye bruk av simuleringsøvelser der deltakerne selv skal gjennomføre ulike typer forhandlinger. Kurset er generelt i formen, dvs. det fokuserer på alle typer forhandlinger. Tema for øvelsene vil likevel være hentet fra situasjoner i arbeidslivet.

Vi forsøker å skape en trygg og åpen atmosfære der deltakerne skal få prøvd seg og få tilbakemelding. Det legges betydelig vekt på egeninnsats fra kursdeltakerne, og man må regne med noe utvidet arbeidsinnsats i forhold til øvrige kurs for tillitsvalgte.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: Solveig Dahl Kongsvik | sdk@juristforbundet.no | 915 55 268

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest én uke før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

Lønnsforhandlinger i kommunen

Målgruppe: Tillitsvalgte i KS-området og KS Bedrift

Fra: Torsdag 1. september 2016 kl. 10.00

Til: Fredag 2. september 2016 kl. 14.00

Sted: Thon Hotel Vettre, Asker

Kursnummer: 2016700

Påmeldingsfrist: 15. juni 2016

Lønnsforhandlinger for Juristforbundets medlemmer i kommunal sektor gjennomføres som kjent fullt ut lokalt. Våre medlemmer er omfattet av kapittel 3 og 5 i hovedtariffavtalen der kjøreregler og prinsipper for forhandlingene er formulert. Bestemmelsene dekker alle medlemmer fra toppledere, via mellomledere og fagledere til yngre saksbehandlere.

Som tillitsvalgt skal du forhandle lønn på vegne av forbundets medlemmer. Dette kan være krevende, særlig hvis du skal ut for første gang. Ambisjoner og synspunkter i medlemsgruppen kan sprike, og du møter en motpart som agerer annerledes enn det du regnet med. En rekke små og store dilemma kan oppstå underveis.

Juristforbundet har utviklet et kurs spesielt for tillitsvalgte i kommunal sektor som har ansvaret for lønnsforhandlingene i egen kommune. Kurset er også aktuelt for medlemmer som inngår i lokale forhandlingsutvalg. Kurset er OU-finansiert og deltakerne må ha status som lokal tillitsvalgt for å være sikret fri med lønn for å delta. Kurset består av to komponenter. A) Vi går gjennom aktuelle forhandlingsbestemmelser i hovedtariffavtalen og viser hvordan disse brukes i operative situasjoner. Vi diskuterer også en del vanskelige valg knyttet til kollektive, lokale forhandlinger. B) I tillegg legges det opp til et rollespill der deltakerne gjennomfører en lokal forhandling i full skala. Deltakerne vil få ulike oppgaver og et samlet felles ansvar for å lande forhandlingene. I etterkant evalueres innsatsen og erfaringene i fellesskap.

Nytt om navn

Ansettelse og utnevnelser

Aasgaard, Kristine A., advokat, Svensson Nøkleby
Advokatfirma ANS

Aasheim, Elisabeth Marie, advokat, KS
Advokatene

Andreassen, Håvard, advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Wiersholm AS

Arctander, Håkon, seniorrådgiver, Kystverket
Nordland

Auganes, Lone Camilla, rådgiver, Pasient- og
brukerombudet Sør-Trøndelag

Baadstø, Anne Vikjord, advokat, Private
Barnehagers Landsforbund

Benth, Hans-Petter, advokat, Advokatfirmaet
Økland & Co DA

Biribakken, Eivor Opedal, advokat,
Advokatfirmaet Ræder DA

Bjørge, Johan Henrik, advokat, NHO – Service

Bjørke, Anita, seniorrådgiver, Nasjonalt
klageorgan for helsetjenesten (Helseklage)

Bårseth, Kristian, rådgiver, Justis- og
beredskapsdepartementet, Lovavdelingen

Dahlen, Tommy, advokat, Axeed Advokat AS

Eide, Elisabeth Nissen, næringslivsansvarlig,
Leger Uten Grenser

Eide, Ole Botnen, fungerende leder, Gatejuristen
Kristiansand

Eskedal, Line, advokat, Advokatfirmaet Ræder
DA

Fagerli, Sigrid, førstekonsulent,
Utlendingsnemnda

Fagernes, Kenneth, advokat, Advokatfirmaet
Haavind AS

Feed, Kristin, dommerfullmektig, Hardanger
tingrett

Fenne, Elisabeth Brattebø, advokat, Ryger
Advokatfirma AS

Fessl, Karl Viktor, advokat, HELP-Advokatene AS

Finsås, Fredrik, advokat, Advokatfirmaet
Steenstrup Stordrange DA

Fjetland, Isabell, advokat, Kluge Advokatfirma AS

Floberghagen, Lars, advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Legalis AS

Fæste, Morten, advokat, Huseiernes
Landsforbund

Gallala, Susanne, juridisk rådgiver,
Norsk Fysioterapeutforbund

Gjelsten, Anders, advokat, Crawford
Legal Advokatfirma AS

Gran, Ingrid Ellingsen, advokat,
Bull & Co Advokatfirma AS

Gundersen, Fride Alvide Stensrud, advokat,
Bull & Co Advokatfirma AS

Nytt om navn

Halvorsen, Øyvind Tronier, advokat,
Advokatfirmaet Halvorsen & Co AS

Hansen, Christoffer, førstekonsulent,
Utlendingsdirektoratet – region
Midt-Norge

Hauger, Maria Therese Karlsson,
group legal counsel, Sana Pharma
Holding AS

Havnevik, Synnøve Ek, seniorrådgiver,
Forsvarets Sikkerhetsavdeling
(FSA)

Heggelund, Renate Iren, advokat,
Fram Advokatfirma

Hennestad, Anne Thea S.,
advokatfullmektig, Advokatfirmaet
Simonsen Vogt Wiig AS

Iljazi, Kurtish, seniorrådgiver, Barne-,
ungdoms- og familieetaten, Region
øst

Jacobsen, Monica Behn, advokat,
Advokathuset Feydt &
Hamborgstrøm

Kristiansen, Therese L.,
senioradvokat, Advokatfirmaet
Glittertind AS

Kvanvik, Katrine Jokstad, advokat,
Arntzen de Besche Advokatfirma
AS

Langnes, Susanne, juridisk rådgiver,
Tromsø kommune

Lund, Anders, advokat,
Advokatfirmaet Steenstrup
Stordrange DA

Lund, Olav Barstad, advokat,
Advokatfirmaet Harris DA

Lutro, Anne-Sofie, advokat, Advokat
Anne-Sofie Lutro AS

Løvdal, Frøydís Vandvik, advokat,
Lederne

Madsen, Finn Eirik, advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Alver AS

Narbut, Mateusz, megler, Gabrielsen
og Partners Grefsen AS

Neumann, Patrick, dommerfullmektig,
Inntrøndelag tingrett

Nguyen, Øystein Thanh, rådgiver,
Fylkesmannen i Hordaland

Nordby, Snorre Ottemo, advokat,
Angell Advokatfirma AS

Nøstdal, Christian Storum, advokat,
Advokatfirmaet Thommessen AS

Osland, Simen Gjersvoll, advokat,
Norwegian Claims Link AS

Paust-Andersen, Cecilie, advokat,
Nasjonalt klageorgan for
helsetjenesten (Helseklage)

Sandberg, Lene, advokat, Hegg & Co
Sandem, Kjersti, førstekonsulent,

Helse- og omsorgsdepartementet
Sandvoll, Kathrine, contracts officer,
Kongsberg Satellite Services AS

Schiele, Kristoffer, advokat,
Linnet & Co Advokatfirma DA

Skare, Therese Grønnestad,
eiendomssjef, Eiendomshuset
Malling & Co AS

Skutvik, Peter Kåre Tranvåg, advokat,
Michelet & Co Advokatfirma AS

Slettmyr, Morten, seniorrådgiver,
Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Stabursvik, Hanne Kristine, rådgiver,
Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Stavnes, Ida, advokat, Advokatfirmaet
Mørch AS

Svendsen, Øystein, advokat,
Proadvokatene

Trondsen, Tom Berger, advokat, Ikano
Bank AB (publ), Norway Branch

Uppman, Marianne, advokat,
Bank 1 Oslo AS

Wennevik, Svein-Harald Stavnes,
advokat, Osloadvokatene

Wilhelmsen, Eirin, daglig leder,
Universitetet i Tromsø – Jusshjelpa
i Nord-Norge

Øverby, Ruben, spesialrådgiver/
advokatfullmektig, Advokatfirmaet
Grette DA

Øvergaard, Karoline Natalia, rådgiver,
Luftfartstilsynet

Nye medlemmer i Juristforbundet

Frigaard, Anne Karine, advokat,
Sarpsborg kommune

Hetland, Cecilie, førstekonsulent,
Utlendingsdirektoratet

Kvalheim, Øystein, advokat, Langseth
Advokatfirma DA

Landsverk, Mariann Holtskog,
advokatfullmektig, HELP
Forsikring AS

Mindnes, Cathrine Louise Riibe,
advokatfullmektig, Advokatfirmaet
Halvorsen & Co AS

Mæland, Åsmund, contracts manager,
GE Oil & Gas Vetco Gray
Scandinavia AS

Nordahl, Thomas Berg, advokat, Bull &
Co Advokatfirma AS

Røkke, Hild Sande, seniorskattejurist,
Sentralskattekontoret for
storbedrifter – Bergen

Schnell, Igor Blaskovic, jurist,
Wesmans AS

Toderascu, Sofia, spesialkonsulent,
Oslo kommune – Bymiljøetaten

Tsang, Vincent, fast advokat,
Advokatfirmaet Grette DA

Nye studentmedlemmer i Juristforbundet

Aarvik, Isabelle, Universitetet i
Bergen

Ahmad, Jamal Sajid, Universitetet i
Oslo

Altinius, Jonas, Universitetet i Tromsø
Andriana, Faniloniaina,

Folkeuniversitetet Midt-Norge
Bhullar, Nimarta, Universitetet i

Bergen

Brøndrup, Beatrice, Universitetet i
Bergen

Ege, Maria, Universitetet i Bergen
Ghafour, Zerian, Treider AS

Grønbech, Robert, Universitetet i
Tromsø

Hatlebrekke, Eivinv Berven,
Universitetet i Agder

Jørol, Dag Martin, Universitetet i Oslo
Molvik Selvikvaag, Maria,

Universitetet i Bergen

Selen, Christian Prestholdt,
Universitetet i Bergen

Steffensen, Mona, Universitetet i
Agder

Svensson, Petter, Universitetet i Oslo
Thathal, Asfand-Yar,

Folkeuniversitetet Midt-Norge

Ulriksen, Ivanna Frostad,
Universitetet i Tromsø

Har du flyttet, endret
e-postadresse eller byttet
jobb? Husk å oppdatere din
medlemsinformasjon på

Juristforbundet.no/min-side

JURIST
FORBUNDET

Hovedstyret

President

Curt A. Lier cl@juristforbundet.no

Visepresident

Erik N. Warberg ewarberg@gmail.com

Styremedlemmer valgt av representantskapet

Susanne Eliassen

susanne.eliasen@hel.oslo.kommune.no

Christian Zimmermann

christian@psykologforeningen.no

Inger Kjersti Dørstad (møtende varamedlem)

inger.kjersti.dorstad@domstol.no

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Lucie Christensen Berge (Juristforbundet – Privat)

lucie.berge@gmail.com

Sverre Bromander (Juristforbundet – Stat)

sverre.bromander@politiet.no

Frank Grønås (Juristforbundet – Kommune)

frank.gronas@trondheim.kommune.no

Mathilde Nerland Lie (Juristforbundet – Student)

mathildenerland@yahoo.com

Ingjerd Thune (Juristforbundet – Dommerforeningen)

ingjerd.thune@domstol.no

Ansattes representant (observatør)

Anne Sophie Juel asj@juristforbundet.no

Generalsekretær

Magne Skram Hegerberg msh@juristforbundet.no

Medlemsguide

Ny stilling eller adresse?

www.juristforbundet.no (Min side)

medlem@juristforbundet.no | sentralbord: 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring

Nettportal: www.juristforbundet.no/forsikring

Telefon: 23 11 33 11 | e-post: forsikring@juristforbundet.no

Bank – medlemstilbud

Danske Bank

Nettportal: www.danskebank.no/juristforbundet

Telefon: 05550 | e-post: 05550@danskebank.no

Juristforbundets advokatkontor

advokat@juristforbundet.no

www.juristforbundet.no/advokatkontoret

Sentralbord: 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

www.juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristkontakt

www.juristkontakt.no

Redaksjonen:

omg@juristkontakt.no | mobil 482 48 352

Annonser:

perolav@07.no | mobil 918 16 012

Jobbmarkedet

www.juristkontakt.no/stillinger

Juristenes Utdanningsenter

www.jus.no | sentralbord: 40 00 24 25

Rettsdata Total

– ditt komplette juridiske arbeidsverktøy

Norsk Lovkommentar

Oppdaterte kommentarer til alle Norges lover, med utdypende forklaring til lovparagrafene.

Maler og verktøy

Praktiske dokumentmaler som gir deg veiledning i en rekke juridiske problemstillinger.

Rettskilder

Relevante og oppdaterte rettskilder, med fordypning innenfor flere rettsområder.

Faglitteratur

Omfattende samling med over 100 relevante kommentarutgaver og juridiske fagbøker.

Leveres som tillegg.

NOEN AV VÅRE SAMARBEIDSPARTNERE OG BIDRAGSYTERE

BAHR

WIKBORG|REIN

SCHJØDT

Deloitte

Universitetet
i Stavanger

Forsberg

R
RADER

ADVOKATFIRMAET
ELDEN

Haavind

BI

GRETTE

SELMER

DLA PIPER

UiO • Universitetet i Oslo

HJORT

Wiersholm